

Direktori kk

28.01.2021 nr 1-1/3

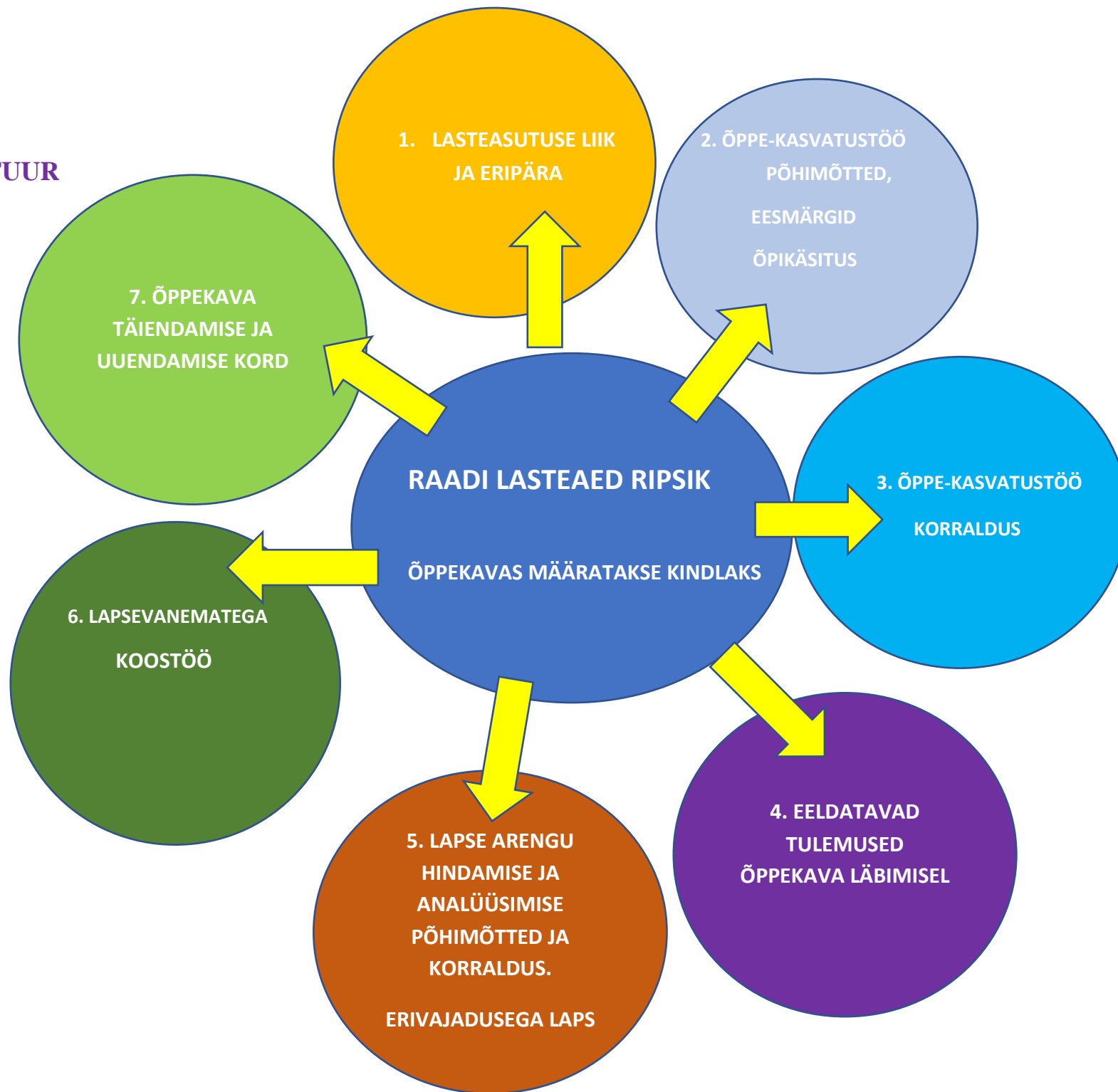
ÕPPEKAVA

2021

Sisukord

STRUKTUUR	3
LASTEASUTUSE LIIK JA ERIPÄRA.....	4
MEIE NÄGEMUS LASTEIAST.....	5
Ripsiku loomise lugu	6
Saagem tuttavaks	8
ÕPPE-KASVATUSTÖÖ	9
Õpikäsitus ja kasutatavad meetodid	11
Laste arengu toetamine läbi huvi pakkuvate tegevuste	14
ÕPPE- KASVATUSTEGEVUSE KORRALDUS.....	14
VALDKONDADE SISU JA KOOLIEELIKU EELDATAVAD TULEMUSED ÕPPEKAVA LÄBIMISEL.....	16
Üldoskused	17
Valdkondlikud oskused	22
LAPSE ARENGU HINDAMISE JA ANALÜÜSIMISE PÕHIMÕTTED JA KORRALDUS.....	25
KOOSTÖÖ LAPSEVANEMATEGA.....	29
ÕPPEKAVA TÄIENDAMISE JA UUENDAMISE KORD.....	31
LISAD.....	32
Lisa 1. Üldoskused vanuseti	33
Lisa 2. Valdkondlikud oskused vanuseti	41
Lisa 3. Robotika seadmete ja digivahendite kasutamine	73

STRUKTUUR

Lasteaia andmed

Asutus: Raadi Lasteaed Ripsik

Aadress: Mõisatamme 30, Vahi alevik,

Tartu vald, Tartumaa 60534

Reg nr: 77000890

E-post: ripsik@ripsik.edu.ee

Mobiil: 5240819

Koduleht: www.ripsik.ee

Facebook'i leht:

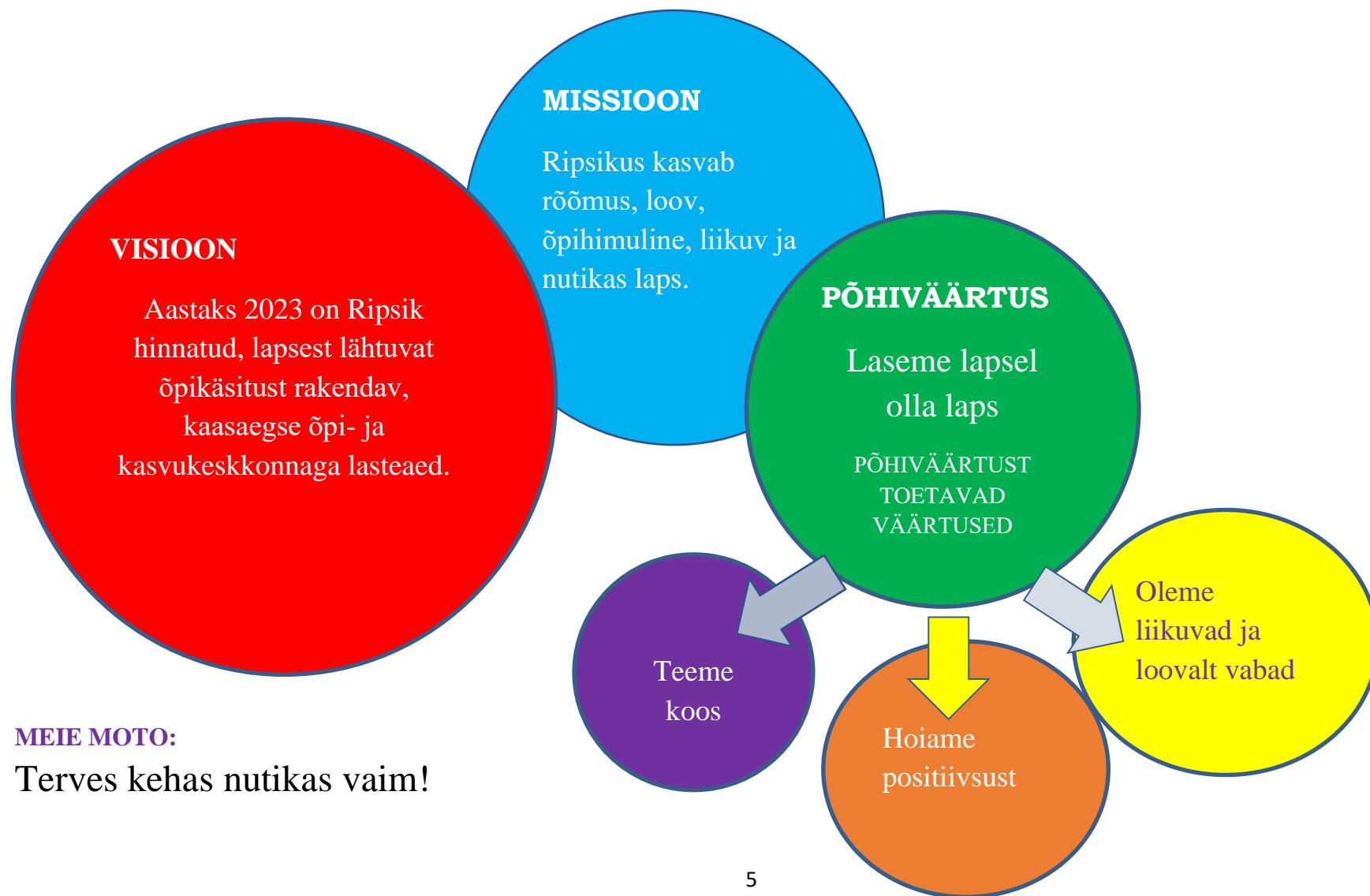
<https://www.facebook.com/RaadiLasteaedRipsik/>

Raadi Lasteaed Ripsik on 2019. aastal avatud Tartu valla munitsipaallasteaed, mis pakub kaasaegse alushariduse omandamise võimalust 3-7 aastastele lastele. 2022 a jaanuaris valmis lasteaia teine hoone, mis sai nimeks Nupsiku maja. Lasteaias on alates augustist, 2022 kaksteist aiarühma, kuni 250 lapsele. Õppe- ja kasvatustöö toimub eesti keeles. Meeskonda kuulub 24 rühmaõpetajat, 12 õpetaja abi, muusika- ja liikumisõpetaja, tugispetsialistid (2 eripedagoogi, 2 logopeedi), majandusjuht, õppejuht, direktor, köögipersonal ning mõlemal majal on oma perenaine.

Lasteaia asukoht ja ümbritsev keskkond annab meile võimaluse aktiivseks looduses liikumiseks ning ümbritseva looduse süvitsi tundma õppimiseks. Tartu linna lähedus loob võimalused õppetöö mitmekesistamiseks ja lastele vahetute kogemuste ja elamuste saamiseks (muuseumid, näitused, teatrid, kinod, pargid, vaatamisväärsused jms). Lasteaia nimategelased Ripsik ja Nupsik annavad võimaluse loovuseks ja fantaasiaks ning oma traditsioonide loomiseks. Rühma nimele viitab rühmasisene värvilahendus.

Loova vaimu turgutamiseks on nii lasteaia siseruumides kui õuealal hulganisti laste igakülgselt arengut toetavaid atraktsioone ja tegutsemise võimalusi. Nii lasteaia siseruumides kui õuealal on loodud võimalusi erineva suurusega lastegruppide tegutsemiseks. Rühmaruumi mööbel on lastepärane ja multifunktsionaalne - panipaik, mängupaik ning vajadusel ka dekoratsioon. Mööbel on kergesti liigutatav ja selle abil saab tekitada erinevaid mängukeskkondi. Rühmaruumis asuvad uksepinnad võimaldavad tegevusi lapse peenmotoorika toetamiseks. Igas rühmaruumis on valmisolek kaasaegse infotehnoloogia kasutamiseks.

**KOGU KESKKOND TOETAB MEIE NÄGEMUST
LASTEAIAST**

MEIE MOTO:

Terves kehas nutikas vaim!

Ripsiku loomise lugu

Ripsiku lugu saab alguse hoone välisfassaadil olevatest värvilistest ringidest.

Mis ringid need on? Kes need tekitas, mis võiks olla nende lugu?

Vaata neid hoolega ja Sinu silme ette tekib kujutluspilt värviliselt lendlevatest „mullidest“, mis ühel hetkel omavahel kohtudes kleepuvad üksteise külge, kallistavad ja vaikselt koos naerda kihistavad. Nad on justkui mõtted - lased ühe mõtte lendu ja siis tuleb teine ja kolmas ja neljas... Palju lapsi, palju ilusaid värvilisi mõtteid... Palju toremaid, just nendest mõtetest sündivaid tegusid...

Nii saavad värvilised mõttemullid elu. Nad jäävad uudistades ja põnevat tegevust oodates rippuma puudele ja trepikäsipuule ja ronimisredelile ja katuseräästasse, hoides sealt tugevalt kinni ... Millega? Äkki juuspeenikeste sarvedega? Just kui sikud? Rippuvad, pikkade sarvedega sikud?

Ja nii ta tuli... RIPPUV SIKK ehk **RIPSIK**.

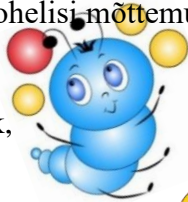
Meie Ripsik ei ole poiss ega tüdruk, lind ega loom, putukas ega kala. Ripsik on olevus, kes ilmutab end vaid siis, kui koos on palju häid ja asjalikke mõtteid. Mõtted on tavaliselt täiskasvanu silmale nähtamatud, kuid heade mõtetega laste mõtted võivad muutuda nähtavaks. Ja seda värviliste mõttemullide kujul. Kui kokku saab palju punaseid mõttemulle, tekib Punaripsik

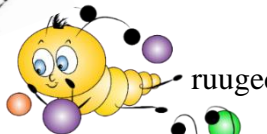
ja kui kokku saab palju rohelisi mõttemulle, tekib Roheripsik,

siniste ühinedes Siniripsik,

kollaste mõtete tulem on Kollaripsik,

ruuged saavad kokku Ruugeripsikus

ja purpurvärvi mõtted Purpurripsikus.

Igal Ripsikul oma nägu, oma tegu ja oma lugu.

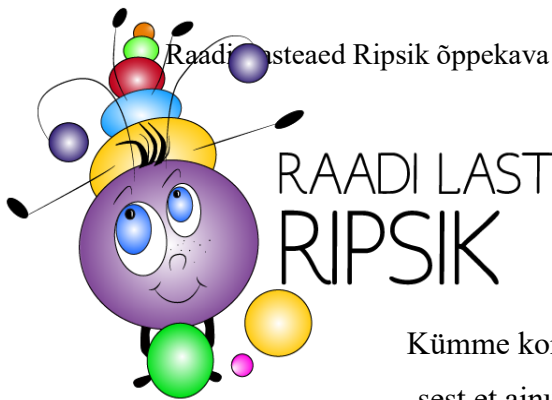
Aga kui kõik need värvilised mõtted kokku saavad, muutub Ripsik värviliseks. Just selliseks, nagu lasteaia logosildil.

Ühel päeval oli Ripsik oma tavapärasel kõõlumisretkel. Ikka siin murelivõsas. Ta ronis puultpuule ja äkki tundis, kuidas tema suur varvas kohtus millegi pehmeaga. Varba alt vaatas vastu 2 täiesti võõrast, armsalt suurt silma. Ripsik tõstis kiiresti oma varba üles, laskus allapoole, vaatas, uuris, katsus peenikese sarveotsaga..... ja äkki see karvane silmadega olevus liigutas ennast. Ripsik otsustas oma väikest „leidu“ kõnetada. „Kes Sina veel oled?“ Sa näed välja nagu väike....., nagu väike noksitrelli Muhv“ (loe naksitralli). „Mina ei ole noksitrelli Muhv, mina olen Nupsik“ vastas väike pehme olevus Ripsikule täiesti arusaadavas keeles. „Ma pole sind siin varem näinud. Oled sa siia Raadile ära eksinud?“ küsis Ripsik. „Ei ole eksinud, ma olen siin sündinud. Ühe väikese lapse suurtest värvilisest mõttemullist“. Nüüd oli Ripsikul pilt selge- oli ta ju isegi õige mitmest mõttemullist sündinud tegelane. „Mina elan selles suures, hallis, värviliste mullidega majas“ viipas Ripsik sarvega lasteaiahoone suunas. „Aga kus sinu kodu on?“ „Minul ei olegi kodu. Täna kodu siin ja homme seal“ vastas nukker Nupsik. Ripsiku meel muutus kurvaks, sest kodu on ju üks igavest oluline paik ühe mõttemullidest olevuse jaoks. Kuna Ripsiku mõttemullidest keha on pidevalt mõtteid täis, tekkiski ta sarve otsa kohe uus, suur mõttemull. „Tead, mul on selline mõte“ alustas ta häälega mõtlemist. „Paneme koos lastega mõnele suurele tähtsale inimesele pähe sellise mõtte, et oleks vaja veel üks maja ehitada. Sellest saakski siis Nupsiku kodu, kus Nupsik võiks päevad otsa lastega askeldada“ Ripsiku Lasteaia Nupsiku maja oleks ju väga vahva ettevõtmine! Kuidas see mõte Sulle meeldib?“ Vesiste silmadega sõnatu Nupsik noogutas oma sarvejuppe ja nii lasigi Ripsik selle mõttemulli oma sarve otsast lendu.....

See oli üks tõhus mõttemull, sest ühel hommikul olid suured masinad kohal ja ehitus võis alata.

03.01.2022 Kolis Nupsik oma perega uude majja sisse. Nüüd on pesapaik seal Kollanupsikul, Punanupsikul, Rohenupsikul, Ruugenupsikul, Sininupsikul ja Purpurnupsikul.

RAADI LASTEAED RIPSIK

Saagem tuttavaks

Kümme korda... sada korda laome oma mõtteid korda,
sest et ainult mõttest heast ripsiklane lugu peab.

Tore mõte otsib sõpra, keda endal seltsi võtta,
et siis teha üheskoos arvestatav mänguskoor.

Mängimine meeldib meile üle kõige - see on KLAAR!

Lullila on selleks tarbeks maja parim mängusaal.

Mängida võib ükskõik mida, sõbraga või sõbrata,
Taavil mängu tarbeks mõeldud alati on parim plaan.

Saab siin läbi pallita, kuid mitte trilli-trallita!

Trilli-tralli laululusti, sutsakaga tantsusüsti
pakub lahkelt meie muusik, ole proff või ole uusik.

Ikka saab siit pisiku, selle rõõmsa isiku,
kes su kõhtu kõditab ja puusanõksu võdistab.

Hoo saab sisse laulumaias, ripsiklaste lasteaias.

Torela, torela, ütlen - siin on tore ka!

Siin saab teha näiteks süüa, meisterdada, maalida,
uusi roboteid, Bee-Bote, tegutsema raalida.

Ruumi on meil päris palju, palju mahub mõtteid häid.

Kõik, mis rühmast välja pressib, mööda koridore käib.

Mööda maja sisetreppi meeldib kõigil astuda,
sest see tunne tekib kohe, oled järsku targaks saan'd.

Peene nimega fuajees leiab paiku mõtisklusteks,
jalutusteks, jutustusteks, vigurretkeks, mänguhetkeks...

Pikalt peatumiseks pall, millel pole jalgu all.

Siin saad lihtsalt puhata, istuda ja ohata:

„Oh mis kaunis vaade õues, süda kohe peksleb põues!“

Veel üks koht on oluline - see on meie Mullila,
mulisedes keeb seal puder, millest kõhu täis siin saab!

Kui kõht on täis, siis uusi mõtteid lennukalt läeb liikuma.

Uusi mõtteid, mänguvõtteid terveks päevaks küllalt saab.

**ÕPPE-KASVATUSTÖÖ
PÕHIMÕTTED
EESMÄRGID**

Meie põhimõtted ja eesmärgid:

1. Kõike, millega laps toime tuleb, teeb ta ise või vähese abiga.
2. Teadmised kogume igast eluhetkest liikudes, mängides, tegutsedes, märgates, küsides, uurides ja avastades.
3. Teadmiste kogumiseks-talletamiseks rakendame lapsest lähtuvat mõtteviisi.
4. Lapse arengu mootor on tema huvi ja teda ümbritsev keskkond.
5. Hoolitseme selle eest, et Ripsikus on kõigil tore ja turvaline olla.
6. Väärtustame protsessi ja terviklikku päeva.
7. Jõud ja edu peitub kodu ja lasteaia koostöös.
8. Oleme üheskoos teel väärtustest vooruste poole.

Eesmärgid

Lähtudes riiklikust õppekavast on õppe- ja kasvatustegevuse üldeesmärk lapse mitmekülgne ja järjepidev areng kodu ja lasteasutuse koostöös.

Ripsiku õppekava eesmärgid lähtuvad koolieelse lasteasutuse riiklikust õppekavast, lasteaia **visioonist, missioonist ja väärtustest.**

1. Laps tunneb end Ripsiku lasteaias hästi ja väärtuslikuna.

Selleks:

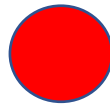
- kuulame lapse mõtteid ja soove ning arvestame nendega tegevuste planeerimisel.
- õpime palju mängides.
- toetame lapse huvisid ja loovust ning arvestame tema individuaalsusega.
- loome emotsionaalselt positiivse kasvukeskkonna.
- on igas rühmas on välja kujunenud oma päevarütm, mis soodustab ühelt tegevuselt teisele sujuvat üleminekut, moodustades tervikliku päeva.
- teeme koostööd lapsevanematega.
- valime rühma, fuajeesse ja õuealale mängu- ja õppevahendid, mis toetavad lapse loovust.

2. Laps liigub igal lasteaiapäeval aktiivselt.

Selleks:

- oleme korraldanud oma päeva tegevused selliselt et liikumisõpetaja osaleb rühma töö planeerimises ning on 2-4 tundi nädalas kaasatud rühma tegemistesse (plaan lisas).
- on meil nii õues kui ka avatud ruumides võimalus kasutada erinevaid, aktiivset liikumist soodustavaid vahendeid (ronimisseinad, pallid, rattad, liikurid, põrandamängude kogumik koos vahenditega, pehmed liikumisradade moodulid, matid jms). Vahendid on lastele kasutamiseks nii vabamängus kui ka täiskasvanu juhendamisel.
- on igale rühmale broneeritud lisaks liikumistegevusele üks päev nädalas ratta-palli-fuajepäev, kus tegevus toimub rühmaõpetaja eestvedamisel.
- oleme moodustanud töögrupi „Liikudes loodusega sõbraks“, mis mõtleb välja erinevaid tegevusi ja üritusi ning täiendab keskkonda laste liikumisaktiivsuse suurendamiseks.
- kasutame liikumist meid ümbritseva keskkonna tundmaõppimiseks (õuesõpe, õppekäigud, matkad jms).

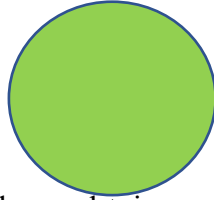
3. Laps soovib ja oskab sihipäraselt kasutada info- ja kommunikatsioonitehnoloogia vahendeid (IKT) ning robotikaseadmeid.

Selleks:

- integreerime laste mängu ja õppe-kasvatustegevuste mitmekesistamiseks infotehnoloogilisi vahendeid ja robotikaseadmeid.
- leiame lisavõimalusi uute IKT ja robotikaseadmete soetamiseks ning olemasolevate vahendite täiendamiseks.

Õpikäsitus ja kasutatavad meetodid

Õppimine on elukestev protsess, mille tulemusel toimuvad muutused käitumises, teadmistes, hoiakutes, oskustes jms ning nendevahelistes seostes. Laps õpib matkimise, vaatlemise, uurimise, katsetamise, suhtlemise, mängu, harjutamise, meelte, kogemise, avastamise jms kaudu.

- Ripsiku Lasteaias on lapsele eeskujuks kõik täiskasvanud, kes on tema arengu suunajaks ning arengut toetava keskkonna loojaks.
- Õppimine on meie lasteaias aktiivne, mänguline, tegevuspõhine ning toetab laste liikuvust, loovust, nutikust ja omaalgatust.
- Õpikäsitus toetab meie väärtust, et iga laps on eriline ja väärib toredat lapseõlve.

Meie lasteaias rakendatakse **lapsest lähtuvat õpikäsitust**, kus last kaasatakse tegevuste kavandamisse. Ta on tegevustes aktiivne osaleja, teda suunatakse tegema valikuid ning tehtut analüüsima.

- Õpetaja jälgib laste mängu ja märkab laste huvisid või küsimusi. Õpetaja on keskkonna loojaks ja suunajaks, leides laste arengule vastavaid raamatuid ja mängu. Õpetaja viib koos lastega läbi katseid ning arutleb tekkinud küsimuste üle. Lapsel on võimalus õppida läbi temale huvipakkuvate tegevuste, mängude ja vahendite.
- Õppimiseks püütakse rakendada mitut meelt korraga. Kuulamine, vaatamine, katsumine, maitsmine, haistmine ja liikumine aitavad lastel õpitut kõige paremini mõista.

Lapsest lähtumisel kasutavad õpetajad sõltuvalt laste vanusest, teemast, keskkonna võimalustest jms tulenevaid erinevaid õppemeetodeid või nende segu.

Meie lasteaias kasutavad õpetajad enamasti järgnevaid õppemeetodeid:

Projektipõhine õpe on õppevorm, kus innustatakse last ühte teadmist omandama süvitsi väga mitme erineva nurga alt (uurides, katsetades, joonistades, kirjutades, filmi vaadates, ise filmi tehes, plastiliinist voolides jne) ja seni, kuni lapsel jätkub teema vastu huvi.

Laste tegevused toimuvad väikestes gruppides. Tegevuses on kesksel kohal laps, kes on uute teadmiste avastaja ja looja. Tegevused on praktilised ja mängulised, õppimine on koostööne,

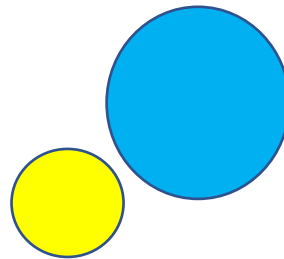
toetades laste sotsiaalsete oskuste arengut ning lõimides erinevaid valdkondi. Olulisel kohal on laste isetegemine ja aktiivõppe meetodite kasutamine: avastamine, katsetamine, uurimine, probleemide lahendamisoskuse harjutamine, vastutamine, arutlemine, küsimustele vastuste otsimine, võimalus loovuse rakendamiseks. Laste mõtted, arvamused, ideed ja projekti teostusprotsess muutuvad kuuldavaks ja nähtavaks joonistuste, meisterduste, kirjatööde jm näol. Vestlusi ja ettekandeid filmitakse selleks, et neid pärast koos vaadata ning analüüsida. Projekti analüüs võib olla sisendiks uuele projektile.

Üldõpetuslik tööviis on õppeprotsess, kus eraldiseisvad tegevusvaldkonnad lõimitakse ühtseks tervikuks. Arvestatakse koduloo (valdkonna „Mina ja keskkond“) teemadega, sest nimetatud valdkond ongi üldõpetusliku tööviisi keskmeks. Elamused ja huvid on lapse sisemisteks motivaatoriteks. Kui laps on temast huvitatud ja on motiveeritud tegutsema, siis on õpitav arusaadavam.

Mäng on laste põhitegevus, mis toetab tema fantaasiat, loovust ja isiksuse terviklikku kujunemist. Mängides omandab/arendab laps probleemide lahendamisoskusi, eneseväljendamis- ja suhtlemisoskusi, tunnetustegevust ning empaatiavõimet. Mängu kaudu muutub terviklikumaks kogu lapse maailmapilt ja sellel on oluline osa õpimotivatsiooni tekkes.

Mängude kaudu õppimine:

- arendab laste mõtlemisvõimet;
- kasvatab enesetunnetust ja –usaldust;
- arendab loomingulist mõtlemist;
- arendab organiseerimisvõimet;
- arendab koordineerimist jne.

Õuesõpe on õppimine ehedas keskkonnas vahetu kogemise, isetegemise ja kogetu teistele vahendamise teel. Õues õppimise juures on kõige olulisem, et õuekeskkond võimaldab saada isiklikke kogemusi ja lapse teadmised muutuvad kogemuste kaudu õppides elulisteks. Õuekeskkonnas läbiviidav tegevus toetab lapse aktiivset osalust õppeprotsessis, võimaldades lapsel õppimisele läheneda loomumaselt – koguda teadmisi oma keha ning keskkonna vahendatud tunnete ja muljete kaudu. Õuesõppe eesmärgiks on hoolimise kujundamine meie loodus- ja kultuurikeskkonna vastu ja vastutustunde kasvatamine kõige elava eest. „Kogu kehaga õppimine“ õueruumis võimaldab ühendada liikumise, teadmiste omandamise ja õuekeskkonna ühtseks tervikuks.

Lisaks kasutatakse meie lasteaias **Hea Alguse elemente**:

- lasteaiapäev algab hommikuringiga;

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

- rühmaruum on jagatud mõttelisteks või markeeritud „pesadeks“, mis võimaldab valikute tegemist. Valikuvõimalused toetavad lapse iseseisvust;
- lasteaia keskkond pakub mitmekesiseid vahendeid ja võimalusi mängu kaudu õppimiseks;
- rühmaruumi kujundus ja mööbel toetab lapse loovust ja fantaasiat;
- lapsevanemad on kaasatud rühma tegemistesse.

Iga meetod sobib ümbritseva tundma õppimiseks ja neid kombineerides saab laps õppida endale sobival moel ja kiirusel.

Laste arengu toetamine läbi huvi pakkuvate tegevuste

Lasteaiapäevad on väga sisutihedad ja lapse arengut toetavad. Ripsiku Lasteaias on olulisel kohal kõikide laste huvide igapäevane toetamine. Lisaks igapäevategevustele korraldame ka temaatilisi *TEGEVUSPÄEVI*, kus lastel on pakutavate tegevuste hulgast võimalus valida oma huvidele vastav tegevus või proovida hoopis midagi uut (tants, muusika, kunst, robotika, sport jms). Tegevuspäevi viivad valdavalt läbi töögrupid või kaasatakse selleks oma ala spetsialiste, lapsevanemaid jne. Meie eesmärk on huvi tekitamine! Laste huvidega arvestatult viime läbi *VABAKULGEMISE PÄEVI*, kus lapsed saavad vabalt minna teistesse lasteaia ruumidesse tegutsema ja mängima just sellega, mis teda huvitab.

Oma nädalakavasse oleme võtnud tegevuse *LIIKUMINE MUUSIKAS*, mille sisuks on tants ja rütmika, vahendiga liikumine muusikas, loovliikumine.

Tegevuse eesmärgid:

- laps tahab liikuda muusikas ja tunneb sellest rõõmu;
- Laps tunnetab oma keha ja liigutusi, sh erinevate kehaosade olemasolu ja nende kasutamise võimaluste teadvustamine;
- Silma ja jala koostöö arendamine;
- Erinevate liikumisvõimaluste teadvustamine;
- Tähelepanuvõime arendamine, sh oskus märgata muusikas pausi ja sellele reageerida;
- Sotsiaalsete oskuste arendamine, sh oskus oodata ja arvestada kaaslasega;

Valdkonna kirjeldus Lisa 3

INFOTEHNOLOOGIA JA ROBOOTIKA KASUTAMINE nii igapäevases kui huvitegevuses.

Meie lasteaia motoks on „Terves kehas nutikas vaim“. Tehnoloogiahariduse eesmärk on kasvatada lastest loovalt mõtlemaid inimesi, kes oskavad ja julgevad ise tegutseda.

Tegevuse eesmärgid:

- luua koos lastega nende huvisid arvestav, arengut toetav, kaasaegne õpi- ja mängukeskkond.
- laps omandab mänguliste tegevuste kaudu esmased digipädevused.
- laps oskab teha koostööd/meeskonnatööd.
- laps tunneb tegevusest rõõmu.

Valdkonna kirjeldus Lisa 2. Kõiki meie huviseid toetavad tegevused toetavad ka Ripsiku eripära ja kontseptsiooni.

**ÕPPE-
KASVATUSTEGEVUSE
KORRALDUS**

Meie lasteaia toimub õppe- ja kasvatustegevus eesti keeles. Õppeaasta algab 1. septembril ning kestab 31. augustini. Aktiivne ja planeeritud õppetegevus toimub 1. septembrist kuni 31. maini. Suveperioodil möödub lasteaiapäev võimalikult palju õues, kus toimub aasta jooksul õpitu kordamine ja kinnistamine. Suur osakaal on lapse üldoskuste arengu toetamisel.

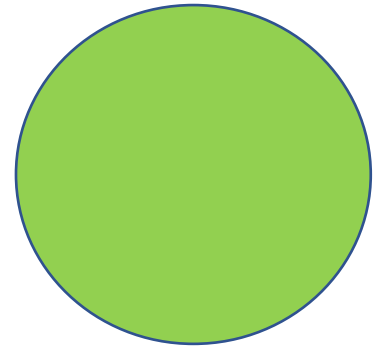
Lasteaia tegevuskava

Lasteaia aasta tegevuskava koostame sisehindamise valdkondade lõikes 1. oktoobriks ja selles kavandame ühiselt aasta teema, eesmärgid, tegevused, nende elluviimise ajakava ja osalevad osapooled. Tegevuskava üheks osaks on õppeaasta ürituste kava. Ürituste planeerimisel lähtume aasta teemast või prioriteetidest, tähelepanekutest laste eelistuste osas, kujunema hakkavatest traditsioonidest, tähtpäevadest jms. Õppeaasta lõpus analüüsime tegevuskava rakendatust ja koostame saadud informatsiooni kokku õppeaasta tegevuse analüüsi. Lasteaia muusika- ja liikumistegevuste ajalise plaani koostame koostöös osapooltega (liikumise- ja muusikaõpetaja, rühmameeskond, õppejuht) iga õppeaasta alguses, mis võib olla õppeaasta sees muutuv. Ripsikus on kasutusel elektrooniline kuukava, kus kajastuvad kõik lasteaia ja personali tegemised ning mis on kõikidele töötajatele kättesaadav. Meie kuukava on ajas pidevalt täienev. Sinna planeeritakse koolitused, ühisüritused, rühma tegemised üldises plaanis jms.

Rühma tegevuskava on ajas muutuv ja täienev dokument, mida koostame poolaasta kaupa. Tegevuskavas kajastub rühma üldine iseloomustus, õppeaasta eesmärgid ja plaan, kuidas ja mida eesmärkide saavutamiseks planeeritakse teha. Õppeaasta lõpus arhiveerime planeerimisdokumendid elektrooniliselt selleks loodud keskkonnas. Õppeaasta lõpus koostavad rühmad oma tegevuskavade ja kuukavade põhjal analüüsi, milles kajastub rühma tegevuse tulemuslikkus ja seatakse uued eesmärgid.

Meie päev

- 7.00 – 8.30 Laste vastuvõtt ja vaba mäng
8.30 – 9.00 Hommikusöök
9.00 – 12.15 Planeeritud tegevused, vaba mäng ja tegevused õues
12.15 – 12.45 Lõunasöök
13.00 – 15.00 Puhkeaeg
15.30 – 16.00 Õhtuode
16.00 – 18.00 Laste vabategevus, õues viibimine, koju minek

Õppe- ja kasvatustegevus tugineb rühma päevakavale, mis määrab vastavalt laste eale päevarütm. Päevakavas vahelduvad igapäevatoimingud, laste vabategevused ja koostöös lastega kavandatud õppe- ja kasvatustegevused. Õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel arvestab õpetaja lapse arengutaset, vanust, lapse huve, mängulisust ja lõimitust. Lapse kasvades ja arenedes lähtume õppesisu valikul üldjuhul põhimõttest - lähemalt kaugemale, üksikult üldisemale. Tegevuskoha valikul arvestame üldoskuste ning valdkondlike õppe- ja kasvatustegevuse eesmärkidega, eri valdkondade lõimimisega ja tegevuseks vajalike vahenditega. Kogu tegevus lähtub lapse arengust. Perioodi plaani (üldjuhul kuuplaan või pikemaajalise projekti näol) koostavad õpetajad iga perioodi alguses ja esitavad selle kokkulepitud ajaks õppejuhile kinnitamiseks. Rühma õppe- ja kasvatustegevuste kavandamisel esitatakse kavandatava perioodi eesmärgid, üldine temaatika, õppesisu, -tegevused, -väljundid ja teema lõpus lühike analüüs. Rühma õppetöö planeerimine on paindlik ja võimaldab teha lähtuvalt laste huvidest jooksvalt täiendusi ja muudatusi. Muusika- ja liikumisõpetaja kavandavad oma tegevused rühmaplaani. Tegevusi viime läbi individuaalselt, väiksemates gruppides või kogu rühmaga ning tegevuste läbiviimiseks on kasutusel kõik lasteaia **avatud ruumid**. Tervise ja liikumise seisukohalt peame oluliseks, et laps viibiks võimalikult palju värskes õhus ja kasutaks aktiivset liikumist soodustavaid vahendeid, mis on lastele nii siseruumides kui õuealal vabalt kättesaadavad.

Tegevustesse on kaasatud kogu rühmameeskond ning läbiviidud õppetegevused dokumenteerime õppe- ja kasvatustegevuse päevikus (ELIIS keskkonnas).

**VALDKONDADE SISU
JA KOOLIEELIKU
EELDATAVAD
TULEMUSED
ÕPPEKAVA LÄBIMISEL**

**Õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid,
põhimõtted ja sisu esitatakse kaheksas
valdkonnas:**

Üldoskused,
mina ja keskkond,
keel ja kõne,
eesti keel kui teine keel,
matemaatika,
kunst,
muusika,
liikumine.

Üldoskused

Üldoskused on lapse arengut iseloomustavad suutlikkused. Laste areng võib individuaalselt suuresti varieeruda. Üldoskuste kujunemist toetame kõigi õppe- ja kasvatustegevuste kaudu, erinevate valdkondade sisusid lõimides.

Õppekavas eristatakse nelja üldoskuste rühma: **mänguoskused,**

tunnetus- ja õpioskused,

sotsiaalsed oskused ja

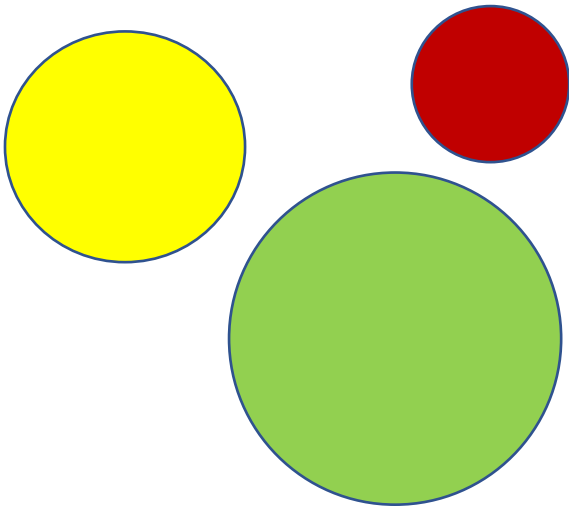
enesekohased oskused.

<p style="writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">Mänguoskus</p>	<p>Mäng on ripsiklaste põhitegevus ja põhivajadus. Mäng on meie kõige loomulikum ja eakohasem õppimise viis. Mängu käigus omandame ja kinnistame uut teavet, uusi oskusi, peegeldame tundeid ja soove, õpime suhtlema, omandame kogemusi ja käitumisreegleid. Mänguoskus on kõigi üldoskuste ning õppe- ja kasvatustegevuse eri valdkondade oskuste ja teadmiste arengu alus. Mängides tunnetame sügavamalt ümbritsevat maailma, õpime lahendama mitmesuguseid probleeme ja väljendama oma mõtteid sõnades. Mäng toetab meie mõtlemise, loominguliste võimete, kujutluste, arusaamade arengut. Mängimine aitab meil omandada keelt ja arendada sotsiaalseid oskuseid, sealhulgas oskust teha koostööd teiste inimestega. Koos teistega mängides õpime arvestama mängukaaslaste soove ja huve ning kooskõlastama oma mänguideid teiste omadega. Koos täiskasvanuga mängides omandame järk-järgult vajalikke õpioskusi. Mängus kujuneb meil valmidus õppida ja iga mängukogemus on ühtlasi õpikogemus. Lasteaias mängime väga palju erinevaid mänge, näiteks: loovmäng, rollimäng (režissöörimäng), õppemäng (laumäng, sõnaline mäng), ehitusmäng, lavastusmäng, reeglimäng ja liikumismäng.</p>
 <p>6-7 aastane laps</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma; 2) rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast; 3) algatab erinevaid mänge ja arendab mängu sisu; 4) täidab mängudes erinevaid rolle; 5) järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada; 6) suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele; 7) tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus; 8) kasutab mängudes loovalt erinevaid vahendeid.

<p>Tunnetus- ja õpioskused</p>	<p>Õppimisvõime tähendab suutlikkust õppida uusi oskusi ja mõisteid, saada aru ümbruskonnas toimuvatest sündmustest, kasutada mälu sihipäraselt ja täpselt. Õpioskus on suutlikkus hankida teavet, omandada teadmisi ja oskusi ning uurida ja katsetada. Õpioskused kujunevad tunnetusoskuste arengu alusel. Tunnetusoskused on oskused tahtlikult juhtida oma tunnetusprotsesse: taju, tähelepanu, mälu, mõtlemist, emotsioone ja motivatsiooni. Tunnetustegevuse all mõistetakse üldise vaimse tegevuse, spetsiifiliste keeleliste võimete ja kogemuste koostoimet.</p>
<p>6-7 aastane laps</p> 	<ol style="list-style-type: none"> 1) saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna; 2) mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldest aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi; 3) tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi; 4) kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni; 5) tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi; 6) suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada; 7) rühmitab nähtusi erinevate tunnuste alusel; 8) kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist.
<p>Sotsiaalsed oskused</p>	<p>Sotsiaalsete oskuste all mõistetakse lapse oskusi teistega suhelda, tajuda iseennast kui ka partnereid, võtta omaks ühiskonnas üldtunnustatud tavasid ja lähtuda eetilistest tõekspidamistest. Lapse sotsiaalne areng peab tagama ühiskonnas elamiseks vajalike sotsiaalsete oskuste ja pädevuste omandamise. Seepärast on sotsiaalsete teadmiste ja oskuste ning väärtushinnanguliste hoiakute kujundamine üks tähtsamaid kasvatusülesandeid. Suhtlemisest kaaslastega algab lapse tegelik lõimumine ühiskonda. Laps õpib eristama endast lähtuvaid kogemusi ja reaktsioone teiste omadest ning mõistma, et inimestel võivad olla erinevad kogemused, tunded ja mõtted. Kui lapse eneseteadvus ja „mina“ arenevad, õpib ta hindama ning arvestama ka teiste seisukohti ja hinnanguid.</p>

 <p>6-7 aastane laps</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) püüab mõista teiste inimeste tundeid ning arvestada neid oma käitumises ja vestluses; 2) tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu; 3) hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise; 4) osaleb rühmareeglite kujundamisel; 5) oskab teistega arvestada ja teha koostööd; 6) loob sõprussuhteid; 7) saab aru oma-võõras-ühine tähendusest; 8) teeb vahet hea ja halva käitumise vahel; 9) mõistab, et inimesed võivad olla erinevad; 10) järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme; 11) selgitab oma seisukohti.
<p>Enesekohased oskused</p>	<p>Enesekohased oskused on lapse suutlikkus eristada ja teadvustada oma oskusi, võimeid ja emotsioone, juhtida oma käitumist (lapse mina-pildi tekkimine, enesehinnang, eneseanalüüsi oskus, eneseteenindusoskus).</p>
 <p>6-7 aastane laps</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone (nt rõõmu, viha) sobival viisil väljendada; 2) kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi; 3) oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele; 4) algatab mängu ja tegevusi; 5) tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest; 6) teab, mis võib olla tervisele kasulik või kahjulik ning kuidas ohutult käituda; 7) saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased

	töõharjumused; 8) kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt.
--	---

Valdkondlikud oskused

Koostöös koduga on Ripsikust kooli minev laps jõudnud järgmiste valdkondlike oskusteni:

<h2 style="color: purple;">Mina ja keskkond</h2>	<ol style="list-style-type: none"> 1) tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huve jms; 2) kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone; 3) nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid; 4) nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone; 5) mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused; 6) oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku; 7) julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui neis osalemine kahjustab teda ennast ja teisi või on ohtlik; 8) kirjeldab, kuidas keskkond ja inimeste käitumine võivad mõjutada tervist; 9) järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hammaste hoidmist ja hooldamist; 10) suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt; 11) kirjeldab kodukoha loodust ning tuntumaid taimi, seeni ja loomi; 12) kirjeldab loodust ja inimeste tegevusi erinevates ajatsüklites: ööpäev, nädal, aastaring; 13) selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad; 14) selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest; 15) mõistab ning märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale; 16) kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm; 17) teab, kuidas jalakäijana ohutult liigelda ning jalgrattaga lasteaia õuealal sõita.
<h2 style="color: purple;">Keel ja kõne</h2>	<ol style="list-style-type: none"> 1) tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suheldes; arvestab kaassuhtlejat ja suhtluspaika; 2) saab aru kuuldu sisust ning suudab sellele sobivalt reageerida; 3) suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda; 4) jutustab pildi, kuuldu teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid ning vahendab ka oma tundeid; 5) kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid; 6) kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördevorme ainsuses ning mitmuses; 7) valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajaduse korral ise sõnu moodustada; 8) hääldab oma kõnes ja etteöeldud sõnu korrates õigesti kõiki emakeele häälikuid; 9) tunneb tähti ja veerib kokku 1–2silbilisi sõnu ning tunneb kirjpildis ära mõned sõnad; 10) kirjutab joonistähedega 1–2silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega; 11) teab peast emakeelseid luuletusi ja laule.

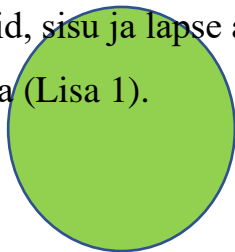
<p>Eesti keel kui teine keel</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet; 2) tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid, mõistab neid ning kasutab oma kõnes; 3) saab aru korraldusest ja toimib selle järgi; 4) saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires; 5) kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid; 6) teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule; 7) oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimesid ja tuntud inimesi.
<p>Matemaatika</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) määrab esemete hulga ühise tunnuse ning jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi; 2) võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt; 3) teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ning tunneb numbrimärke ja oskab neid kirjutada; 4) liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, –, =; 5) koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi; 6) järjestab kuni viit eset suuruse järgi (suurus, pikkus, kõrgus jm); 7) rühmitab esemeid asendi- ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi; 8) kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil; 9) oskab öelda kellaega täistundides; 10) nimetab nädalapäevi, kuid ja aastaaegu ning teab oma sünnikuud ja -päeva; 11) mõõdab esemete pikkust kokku lepitud mõõtevahendiga (pulk, nöör vms); 12) eristab kasutatavamaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ning teab, kuidas ja kus neid ühikuid kasutatakse; 13) leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu, kera ja kuubi ning kirjeldab neid kujundeid.
<p>Kunst</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) leiab ümbritsevat vaadeldes erinevaid detaile, objekte ja nendevahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil; 2) väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ning fantaasiaid; 3) kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid; 4) kujutab objekte neile iseloomulike tunnuste kaudu; 5) keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö; 6) loob esemeid kasutades erinevaid tehnikaid ja materjale ning räägib nende otstarbest; 7) koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks; 8) kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu.

Muusika	<ol style="list-style-type: none"> 1) laulab ilmekalt loomuliku häälega ja vaba hingamisega; 2) laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansamblis, kui ka üksi; 3) suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ning kuulatud muusikat iseloomustada; 4) eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu; 5) eristab õpitud pille kõla järgi (kuljused, kastanjetid, trumm, taldrikud, puu-agoogo, jembe, kõlaplaadid ja käsikellad); 6) oskab osaleda lavastuses; 7) tunneb eesti rahvapille; 8) oskab laulda lasteaed Ripsik lasteaia laulu.
Liikumine	<ol style="list-style-type: none"> 1) nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi; 2) keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele; 3) liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid; 4) järgib esmaseid hügieeninõudeid; 5) kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest; 6) sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised; 7) organiseerib ise liikumismänge; 8) kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt; 9) mängib 3-4 reeglita liikumismänge; 10) osaleb teatemängudes; 11) mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall, hoki); 12) säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu; 13) teeb painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi; 14) hüppab tulemuse peale kaugust, kõrgust, viskab palli ja jookseb kiirjooksu ning pikemat distantsi aja peale. 15) mängib maastikumänge; 16) uisutab/rulluisutab; 17) läbib jalgratta ja tõukerattaga takistusraja; 18) mängib kolme ja enama kaaslasega koostöömänge; 19) hüppab üle hoonööri, hüppab hüpitsaga; 20) mängib kummikeksu; 21) sooritab rännakuid ja matku lasteaia territooriumilt välja; 22) kasutab spordivahendeid ja -väljakuid sihipäraselt; 23) osaleb Ripsiku spordisündmustel: “Rühkiv Ripsik”, “Rühikas Ripsik”, “Rippuv Ripsik”, “Ripsiku keRgejõustik”, “Rattur Ripsik”.

<p style="text-align: center;">Liikumine muusikas</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) laps tantsib Ripsiku tantsu. 2) laps kasutab liigutuste tegemisel õiget kehahoidu. 3) laps oskab tantsuelemente: otse- ja külgalopp, hüpaksamm, kõrvalastesamm, käärhüpe. 3) sooritab ühel ajal kaaslasega rütmiliikumisi. 4) liigub enda tekitatud rütmi järgi ühtlase ja vahelduva tempoga. 5) sooritab lihtsamaid koordineerimisharjutusi 6) kasutab liikumisel muusikas erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, pallid jne). 7) laps liigub muusika väljendusvahenditele vähem kontrastse muusika järgi: dünaamika(vaikne-poolvali-vali), registrid (kõrge-keskmine-madal), tempo(kiire-mõõdukas-aeglane). 8) matkib harjutusi tehes täiskasvanut. 9) lapsed taotleavad sünkroonis liikumist, kus liigutused on viimistletud, täpsed ja väljendusrikkad.
<p style="text-align: center;">Infotehnoloogia ja robotika</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1) on teadlik erinevatest ohtudest arvuti kasutamisel; 2) konstrueerib vastavalt juhendile LEGO Education klotsidest mudeleid ja ehitisi; oskab kasutada põrandaroboteid Bee-Bot, Blue-Bot, Ozobot; 3) oskab kasutada interaktiivset tahvlit nii õppeotstarbeliselt kui ka erinevate eakohaste mängude mängimisel; 4) oskab tegutseda meeskonnas, arvestada kaaslastega; 5) oskab algtasemel programmeerida (juhtida robotite liikumist); 6) kasutab loogilist ja loovat mõtlemist, probleemilahendamiseoskuseid; 7) loob lihtsaid mudeleid ja süsteeme (nt LEGO mudeleid, oskab kasutada WeDo 2.0 programmeerimiskeskonda, tunneb ja teab, millal kasutada mootori-, heli-, klaviatuuri-, ekraani-, töö kestuse ja ootamise plokki); 8) tunneb ja teab, millal ning kuidas kasutada kallutus- ja liikumisandurit; 9) oskab luua lihtsaid liikumisradu ja ennustada roboti käitumist; 10) oskab etteantud vahendite abil rääkida erinevaid lugusid, jagada oma kogemusi ja avastusi teistega; 11) tunneb rõõmu loovast tehnoloogiaalasest eneseväljendusest.

Valdkondade eesmärgid, sisu ja lapse arengutee eeldatavate tulemusteni on välja toodud õppekava lisana (Lisa 1).

**LAPSE ARENGU
HINDAMISE JA
ANALÜÜSIMISE
PÕHIMÕTTED JA
KORRALDUS**

Lapse arengu hindamine on lasteaias järjepidev protsess. Lapse arengu jälgimise, dokumenteerimise, analüüsimise ja hindamise eesmärk on koguda lapse kohta informatsiooni, mida saab kasutada:

- lapse eripära mõistmiseks;
- lapse erivajaduste väljaselgitamiseks;
- lapse arengu toetamiseks;
- õppe- ja kasvatustegevuste kavandamiseks;
- lapse kohta tagasiside andmiseks lapsevanemale.

Tulemus dokumenteeritakse «Isikuandmete kaitse seaduses» sätestatud tingimustel.

Lapse arengu dokumenteerimiseks koostatakse igale lapsele e-arengumapp ning „Lapse oma raamat“, kuhu kogutud materjal annab ülevaate lapse saavutustest ja arengust pikema perioodi vältel. Arengut hinnatakse lapsest lähtuvalt, väärtustades nii protsessi kui saavutatut. Laps on aktiivne osaleja oma raamatu koostamisel ning lasteaiast lahkudes saab laps oma raamatu kaasa.

Lapse arengu eeldatavaid tulemusi ei käsitleta kõigile kohustuslikena, vaid neid kasutatakse pidepunktidenalapse arengu jälgimisel. Lapsevanemal on õpetajaga kokkuleppel õigus tutvuda oma lapse e-arengumapiga ja „Lapse oma raamatuga“.

Kuna oskused muutuvad arengu käigus ja neid tuleb juurde, siis kehtib reegel, et mida väiksem laps, seda üldisem saab olla õpetaja poolt antav hinnang ja mida vanemaks laps saab, seda konkreetsem peaks hindamine olema, et kõik spetsiifilised oskused saaks kaetud. Nimelt peaks hindamise käigus selguma mitte ainult see, mida laps juba oskab vaid ka need oskused, mis hetkel on alles kujunemisjärgus ehk lähimas arengu tsoonis. Need on oskused, mida laps veel iseseisvalt sooritada ei suuda, kuid tal on huvi nende tegevuste vastu ja ta saab hakkama juhul, kui teda abistatakse.

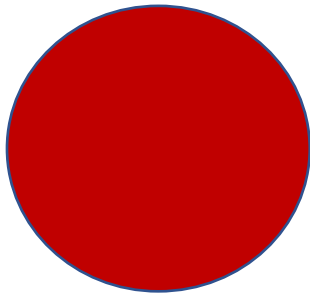
Esimesel tasandil toimub kõikide laste märkamine ning kogutakse infot. Rühmameeskond ja tugispetsialistid vaatlevad, jälgivad ja hindavad laste arengut. Vajadusel tehakse spetsiifilisi vaatluseid individuaalsete eripärade välja selgitamiseks. Lapse arengu hindamise protsessi kaasatakse ka teisi spetsialiste (logopeed, eripedagoog, spetsialistid väljastpoolt lasteaeda), kes

viivad lapsega läbi individuaalseid tegevusi üksi või koos teise spetsialistiga hindamaks lapse arengut. Selle järgselt otsustatakse lapse tugiteenuse vajadus.

Teine tasand on koostöö spetsialistide vahel, kes peale esmast hindamist otsustavad, kas ja mis teenuseid laps edaspidi vajab. Õppeaasta kestel võib toe vajadus muutuda (nt lisandub eripedagoogi/logopeedi teenus) või lõppeda.

Erivajadustega laps on laps, kelle võimetest, oskustest, tervises seisundist, keelelisest ja kultuurilisest taustast ning isiksuseomadustest tingitud arenguvajaduste toetamiseks on vaja teha muudatusi või kohandusi lapse kasvukeskkonnas (mängu- ja õppevahendid, ruumid, õppe- ja kasvatusmeetodid jm) või rühma tegevuskavas.

Varajane märkamine ja sekkumine on oluline erivajadustega laste ja nende perede toetamisel.

Erivajadustega laste toetamise põhimõtted:

- Erivajaduste võimalikult varajane märkamine, väljaselgitamine ning arendustegevuse läbiviimine toimub **koostöös** lapsevanema, rühmameeskonna liikumis- ja muusikaõpetaja, tugispetsialistide, juhtkonna ja võimalusel erialaspetsialistidega.
- Individuaalne lähenemine vastavalt lapse arengulistele erivajadustele ja keskkonna võimalustele.
- Lastevanemate ja rühmameeskonna nõustamine ja juhendamine lapsele vajaliku arengukeskkonna loomiseks.
- Lasteaias Ripsik on erivajadustega lapsed tavarühmades ning õppe- ja kasvatustöö toimub kaasava hariduse põhimõtetel.

Raadi Lasteaed Ripsikus toetavad lisaks õpetajatele ja lapsevanematele last:

- A) logopeed, kelle töövaldkonda kuulub lapse kõneprobleemide väljaselgitamine, suulise ja kirjaliku kõne loome ja mõistmisoskuse arendamine ning lapsevanemate ja õpetajate nõustamine. Logopeed tegeleb kõne kõikide komponentidega, nagu häälduse, sõnavara, grammatika, lauseehituse, jutustamisoskuse ning lugemise ja kirjutamise eeloskuste arendamisega.
- B) eripedagoog, kelle põhitegevuseks on erivajadustega lapse arengu suunamine, soodustamiseks tema psüühiliste protsesside ja isiksuse arengut eakohasuse suunas; esmase probleemi vähendamine ja ületamine ning võimalike teiseste probleemide vältimine; lapse potentsiaalsele arenguvallale vastava õpikeskkonna kujundamine.

Psüühiliste protsesside all mõeldakse siin eelkõige taju, mälu, tähelepanu ja mõtlemise erinevaid aspekte ning lapse oskust kasutada neid protsesse uute oskuste ja teadmiste omandamisel. Kuigi mainitud tunnetusprotsesse kasutame absoluutselt kõigis tegevustes, siis eriti vajalikuks osutub nende kasutamise ja suunamise oskus just uude info omandamisel ehk õppimisel. Ripsikus arendab eripedagoog ka arvutamise, lugemise ja kirjutamise eeloskusi.

C) nii logopeed kui eripedagoog, kes toetavad üksteise tegevust lapse arendamisel.

D) spetsialistid väljastpoolt maja (kliiniline psühholoog, logopeed, psühhiaater, Rajaleidja jt).

Töö logopeedi või eripedagoogi juures toimub lapsega valdavalt individuaalselt, kuid võimalusel kasutatakse ka paaris- ja/või grupidööd. Lisaks vaatlevad tugispetsialistid rühmategevusi mitmeid kordi õppeaasta jooksul. Tagasisidestamiseks kasutatakse Eliis keskkonda, e-maili või edastatakse tagasiside lapsevanemale suulisel teel. Jooksvalt antakse nõuandeid ja soovitusi kõigile osapooltele, kes lapsega tegelevad.

Vähemalt kord õppeaastas saab kokku laiendatud ümarlaud, kuhu kuuluvad rühmameeskond, tugispetsialistid, juhtkonna esindaja, liikumis- ja muusikaõpetaja. Laiendatud ümarlauas otsustatakse, kas lapse areng on eakohane, vajab individuaalset arenduskava (IAK) või täiendavat tuge tugispetsialistidelt või rühmasiseselt. IAK (kestvusega 6 kuud kuni 1 aasta) koostab rühmameeskond koostöös muusika- ja liikumisõpetajate, tugispetsialistide ning juhtkonnaga kaasates lapsevanemaid ja vajadusel teisi spetsialiste. IAK määrab kindlaks lapse arengulisi erivajadusi arvestatava õpetuse, individuaalsed eesmärgid ja eriabi teenused, mis on vajalikud lapse toetamiseks. IAK koostatakse konkreetsele lapsele neis valdkondades, mille arengutase erineb eeldatavast eakohasest arengust (liikumine, tunnetus- ja õpioskused, keel ja kõne, sotsiaalsed oskused, enesekohased oskused). IAK-s tehtavat kajastatakse Eliisis. IAK kaitseb lapse huve ja arvestab tema arengutaset ning erivajadusi. Individuaalne töö täiendavat tuge saavate lastega märgitakse Eliisi.

Ripsikus tegutseb hariduslike erivajadustega laste õppe koordineeri (HEVKO), kes korraldab koostööd lapse õppe ja arengu toetamiseks tugispetsialistide ja õpetajate vahel, nõustab lapsevanemaid, aitab rühmaõpetajatel koostada lapsele IAK ning koordineerib koostööd haridusasutuseväliste spetsialistide ja komisjonidega.

Lasteaed toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel. Mitte eesti kodukeelega lapsed

omandavad eesti keele lõimitud tegevuste kaudu ning õppe- ja kasvatustegevuse sisu ja eesmärgid tulenevad eesti keel kui teine keel valdkonnast. Vastavalt lapse arengule individualiseeritakse õppe- ja kasvatustegevusi ning tehakse koostööd koduga ja vajadusel tugispetsialistidega.

Vajadusel koostab lasteaia meeskond lapse iseloomustuse täpsustavateks uuringuteks erialaspetsialistide juures (täiendava toe, koolipikenduse saamiseks, sobiva kooli leidmiseks vms). Lapsevanem ei ole kohustatud avaldama erialaspetsialisti hinnangut lapse kohta lasteaiale, kuid saadud informatsioon aitaks lasteaia meeskonnal last paremini toetada.

Kolmas tasand on analüüsimine ja kokkuvõtete tegemine. Vähemalt üks kord õppeaastas tehakse kokkuvõtte tugispetsialistide tegevusest, IAK ja täiendava toe rakendumisest ning lapse edasistest vajadustest.

Analüüsist ja kokkuvõttest lähtuvalt planeeritakse edasised tegevused: tugiteenuse jätkamine, lõpetamine või jätkamine teisel kujul (IAK), täiendavate uuringute soovitamise, ettepanek nõustamiskomisjoni suunamiseks või muudatused IAK-s. Nõustamiskomisjoni pöördub lapsevanem lapse meditsiiniliste uuringute järgselt. Nõustamiskomisjoni otsuse alusel jätkub eriõpetuse ja tugiteenuste rakendamine lasteaiarühmas või erilasteaias.

Erivajaduste väljaselgitamine ja toetamine on pikaajaline ja järjepidev protsess, mis annab positiivseid tulemusi lasteaia ja kodu koostöös.

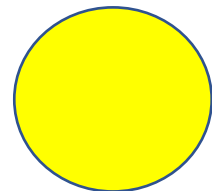
Koostöö lastevanematega toimub aususe ja vastastikuse usalduse põhimõtetel. Oluliseks peame dialoogi ja vastastikust lugupidamist.

Lapsevanematel on võimalus osaleda õppe- ja kasvatusprotsessi kavandamisel ja läbiviimisel, saada tuge ja nõu kasvatusküsimustes ning anda tagasisidet lasteasutuse tegevusele. Lapsevanematel ja lasteaiameeskonnal on ühine vastutus lapsele soodsa arengukeskkonna loomise,

tema arengu ja õppimise toetamisel.

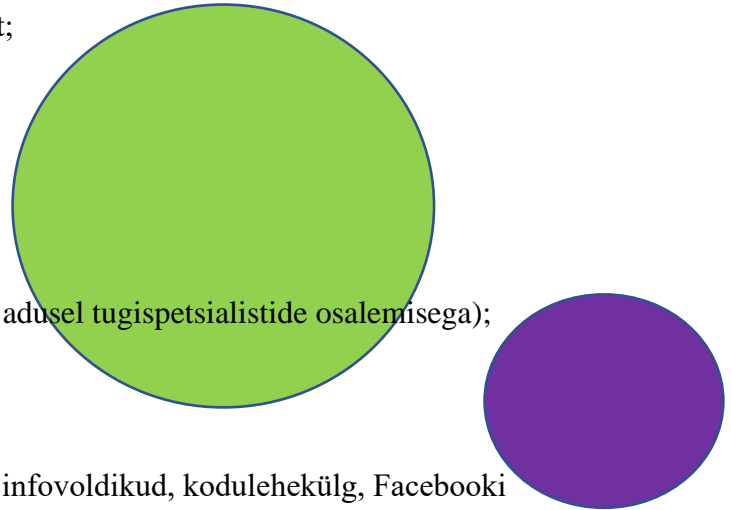
Lasteaia tegevuse nii lühi- kui pikaajalisel planeerimisel arvestatakse lastevanemate ootuste ja soovidega. Lastevanematega koostöö võtmeisikuks on lapse rühmaõpetajad, kes on igapäevaselt seotud nii laste kui lastevanematega. Vajadusel kaastakse koostöösse lapsevanema või õpetaja ettepanekul ja lapsevanema nõusolekul teisi Ripsiku õpetajaid ja spetsialiste. Rühma lastevanemate ootuste ja soovidega arvestamine ning planeeritud ühisüritused kajastuvad rühma tegevuskavas.

Õpetaja teavitab vastavalt vajadusele jooksvalt ja/või arenguestlusel lapsevanemat lapse arengust ja õppimisest ning õppe- ja kasvatustegevuse korraldusest. Lastevanematele korraldame vastavalt vajadusele ümarlaudasid, kus tutvustame info edastamise kanaleid rühma tegevuskava, lapse arengu hindamise põhimõtteid, käsitleme aktuaalseid pedagoogilisi ja lapsevanemaid huvitavaid teemasid jms. Kasutame erinevaid koostöövorme lastevanemate igakülgselt kaasamiseks lasteaiaelu.

Ripsikus toimivad koostöövormid lapsevanematega nii rühma kui lasteaia tasandil

- individuaalsed vestlused – arenguvestlus ja vestlused vastavalt vajadusele, kus vajadusel osalevad ka lasteaia tugispetsialistid;
- koostöö hoolekoguga
- õppekava koostamine ja arendustegevus;
- rühma tegevuskava koostamine ja läbiviimine;
- ühisüritused - lähtudes aasta tegevuskavast;
- näitused;
- nõustamine;
- teemaõhtud, koolitused;
- avatud uste päevad;
- ümarlauad (vähemalt kolm õppeaastas, vajadusel tugispetsialistide osalemisega);
- talgud/korrastustööd õuealal;
- rahuloluküsitlused (viiakse läbi üle aasta);
- informatsiooni vahendamine (infostendid, infovoldikud, kodulehekülg, Facebooki leht, Eliis).

**ÕPPEKAVA
TÄIENDAMISE JA
UUENDAMISE
KORD**

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava on töödokument, mille täiendamine toimub vastavalt vajadusele. **Õppekava** arendustegevuseks on meil loodud tegevust koordineeriv meeskond.

Õppekava muudetakse:

- seoses muudatustega haridusalases seadusandluses;
- lasteaia pedagoogide või hoolekogu (kui lastevanemate esindaja) ettepanekul.

Õppekava kooskõlastatakse lasteaia pedagoogilise nõukogu ning hoolekoguga. Õppekava kinnitab lasteaia direktor.

LISAD

ÜLDOSKUSED VANUSETI**MÄNGUOSKUSED****Eeldatavad mänguoskused vanuseti**

3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
tunneb mängust rõõmu ja keskendub mängule lühiajaliselt	tunneb mängust rõõmu, keskendub mängule kuni 20 minutit	tunneb mängust rõõmu, keskendub mängule kuni 25 minutit	tunneb mängust rõõmu ning on suuteline mängule keskenduma 30 minutit
jäljendab lähiümbrusest saadud muljeid ja kogemusi täiskasvanu abiga	rakendab iseseisvalt lähiümbrusest saadud kogemusi, teadmisi ja muljeid	algatab ise mängu	rakendab mängudes loovalt oma kogemusi, teadmisi ja muljeid ümbritsevast maailmast
leiab mängu ja mängib iseseisvalt või eelistab ühte mängukaaslast rühmale	mängib koos kaaslasega	mängib tuntumaid rolle	algatab erinevaid mängu ja arendab mängu sisu
mängib erinevaid rolle täiskasvanu juhendamisel	mängib lihtsamaid rolle iseseisvalt	järgib vähemalt 2 mängureeglit	täidab mängudes erinevaid rolle järgib mängureegleid ning oskab tuttavate mängude reegleid teistele selgitada
mängib reeglina mängu täiskasvanu juhendamisel	kasutab erinevaid mänguliike, hakkab eelistama sootüübilisi mängu	oskab lahendada iseseisvalt lihtsamaid probleeme, saavutama kompromissi	suudab mängu käigus probleeme lahendada ja jõuda mängukaaslastega kokkuleppele
lahendab probleeme täiskasvanu abiga	järgib 1-2 reeglina mängu	tunneb rõõmu võidust	tunneb rõõmu võidust ja suudab taluda kaotust võistlusmängus

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

on esimesed märgid valmisolekust mänguasju jagada	jälgib reeglite täitmist mängukaaslaste poolt	kasutab mängudes erinevaid vahendeid iseseisvalt, läheneb mängule loovalt	kasutab mängudes nii otstarbekalt kui loovalt erinevaid vahendeid
kasutab mängudes lihtsamaid vahendeid juhendamisel	lahendab probleeme täiskasvanu juhendamisel		
	tajub võitu		
	kasutab mängus lihtsamaid vahendeid iseseisvalt		

TUNNETUS- JA ÕPIOSKUSED

Eeldatavad tunnetus- ja õpioskused vanuseti

3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
omandab uusi teadmisi oma kogemuse kaudu, mõistab lihtsamat kõnet, reageerib lihtsamatele korraldustele, vastab lihtsamatele küsimustele	reguleerib oma käitumist ja emotsioone täiskasvanu abiga	saab aru asjade suhetest ja omadustest ning ajalis-ruumilisest järjestusest	saab aru lihtsamatest seostest (hulk, põhjus, tagajärg), tajub esemeid, sündmusi ja nähtusi tervikuna ning ajalis-ruumilisest järjestusena
keskendub huvipakkuvale tegevusele kuni 20 minutit	hakkab aru saama lihtsamatest üldmõistetest (puud, transpordivahendid jms)	mõtleb kaemuslik-kujundlikult, mõistab kuuldut ja kasutab seda dialoogis	mõtleb nii kaemuslik-kujundlikult kui ka verbaalselt, saab kuuldust aru, reageerib sellele vastavalt ning kasutab arutlevat dialoogi
oskab osaliselt oma tegevusi plaanida ja organiseerida	hakkab mõtlema kaemuslik-kujundlikult, kasutab dialoogi	keskendub vähemalt 20-30 minutit	tegutseb sihipäraselt, on suuteline keskenduma kuni pool tundi
tegutseb tuttavas olukorras iseseisvalt	keskendub huvipakkuvale tegevusele vähemalt 25 minutit	järgib ühistevuses reegleid ja suudab neid selgitada	kavandab ja korraldab oma igapäevategevusi ja viib alustatud tegevused lõpuni
avastab ümbritsevat maailma täiskasvanu suunamisel	tegutseb uudes olukorras täiskasvanu abiga	plaanib oma igapäevategevusi, seab eesmärged, üritab alustatud tegevused lõpule viia	tegutseb uudes olukorras iseseisvalt
liigitab lihtsamate üldmõistete järgi	tekib huvi ümbritseva maailma vastu	osaleb aktiivselt käelistes ja loovtegevustes	suhtub õppimisse positiivselt – tahab õppida, uurida, esitada küsimusi, avastada ja katsetada

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

osaleb ühistegevuses ja teeb koostööd teiste lastega	eristab rühmi ja oskab neid võrrelda, saab aru lihtsamate mõistete kuuluvusest	tegutseb uudes olukorras täiskasvanu juhiste järgi	rühmitab esemeid ja nähtusi erinevate tunnuste alusel
saab aru arvamõistest ja huvitub tähtedest	tegutseb iseseisvalt otsese juhendamiset	uurib ja katsetab koos täiskasvanuga	suudab reguleerida oma emotsioone ja käitumist
järgib lihtsaid kokkulepitud reegleid	algatab erinevaid mänguliike ja loovtegevusi	kasutab uute teadmiste omandamisel meeldejätmise strateegiaid juhuslikult, teadvustab kordamise vajadust	kasutab materjali meeldejätmiseks kordamist
kasutab materjali omandamiseks erinevaid meeli iseseisvalt	kasutab teadmiste omandamisel ja kogetu meenutamisel intuiitselt lihtsamaid meelde jätmise viise	oskab vaadelda ning märgata detaile, olulisi tunnuseid ja seoseid	

SOTSIAALSED OSKUSED

Eeldatavad sotsiaalsed oskused vanuseti

3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
saab aru, et inimestel võivad olla tema omadest erinevad tunded ja emotsioonid	väljendab verbaalselt lihtsamaid emotsioone (rõõm, kurbus, viha), oma soove, tahtmisi ja seisukohti ning püüab jõuda kokkuleppele	hakkab mõistma tuttavate ja lähedaste inimeste tundeid, mõtteid ja käitumismustreid	mõistab teiste inimeste tundeid ning arvestab neid oma käitumises ja vestluses
algatab vestlust eri partneritega erinevatel teemadel	naudib rühma kuulumist ja eakaaslaste seltsi ning ühistegevust	huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste eakaaslaste vastu	tahab ja julgeb suhelda – huvitub suhetest ja tunneb huvi teiste vastu
järgib igapäevaelu rutiini ja lihtsamaid sotsiaalseid reegleid	hoolib teiste inimeste tunnetest ja mõtetest, vabandab kui eksib	tajub ja mõistab teiste inimeste emotsioone ja seisukohti ning arvestab neid käitumises ja vestluses	hoolib teistest inimestest, osutab abi ja küsib seda vajadusel ka ise
jagab mõnikord oma asju ka teistega, valdavalt on ta siiski omandihoidja	arvestab reegleid mängudes ja tegevustes, mida juhib keegi teine	aktseptib reegleid ja jälgib ka reeglite täitmist teiste poolt	osaleb rühma reeglite kujundamisel
on kujunemas esimesed sõbralikud suhted rühmakaaslastega	püüab teisi abistada ja lohutada	teeb eesmärgi saavutamiseks koostööd, jagab ja vahetab	oskab teistega arvestada ja teha koostööd
saab aru rühmas kokkulepitud reeglitest	teab mida tohib, mida mitte, peab kinni kokkulepetest	eelistab omasoolisi mängukaaslast, kujunevad esimesed tugevamad sõprussuhted	väljendab oma seisukohti
tajub, mis on teiste teadmises neile uus	saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglitest ning järgib neid igapäevases suhtluses	teeb vahet heal ja halval käitumisel, oskab avalikus kohas sobivaldalt käituda	loob sõprussuhteid

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

eeskujudele toetudes jäljendab igapäevaelu rolle ja tegevusi		väljendab oma emotsioone ja räägib nendest	saab aru oma-võõras-ühine tähendusest
väljendab tugevaid emotsioone, oma mina			teeb vahet hea ja halva käitumise vahel
			mõistab, et inimesed võivad olla erinevad nii tunnetelt kui mõtetelt
			järgib kokkulepituid reegleid ja üldtunnustatud käitumisnorme

ENESEKOHASED OSKUSED

Eeldatavad enesekohased oskused vanuseti

3-4 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	4-5 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	5-6 aastase lapse arengu eeldatavad tulemused	6-7 aastase lapse eeldatavad tulemused
tal on osaliselt kujunenud enesetunnetus ja eneseteadvus	väljendab oma emotsioone ja räägib nendest	tunnetab ohtu ja püüab seda vältida	suudab oma emotsioone kirjeldada ning tugevaid emotsioone, nt rõõmu, viha, sobival viisil väljendada
väärtustab oma saavutusi, ent vajab oma tegevuse tunnustamist ja täiskasvanu tähelepanu	püüab mõista teiste inimeste tundeid ja soove	seab endale eesmärgid ja üritab neid ellu viia; oskab igapäevategevust planeerida	kirjeldab enda häid omadusi ja oskusi
saab aru lihtsamatest seltskonnas käitumise reeglite ja järgib neid igapäevases suhtluses, püüab täita rühmas kokkulepitud reegleid	on tundlik teiste hinnangute suhtes	oskab oma soove sõnaliselt väljendada	oskab erinevates olukordades sobivalt käituda ning muudab oma käitumist vastavalt tagasisidele
saab hakkama eneseteenindamisega ja on kujunenud tualetiharjumused	suhtleb ja tegutseb enamasti iseseisvalt ning orienteerub oma suutlikkuses	oma tegevustes on orienteeritud tunnetusele, tähelepanule ja emotsionaalsele toetusele	algatab mängu ja tegevusi
	oskab avalikus kohas sobivalt käituda ning teab, mida tohib, mida mitte		tegutseb iseseisvalt ja vastutab oma käitumise eest
			teab, mis võib olla tervisele kasulik ning kuidas ohutult käituda

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

			saab hakkama eneseteenindamisega ja tal on kujunenud esmased tööharjumused
			kasutab erinevaid vahendeid heaperemehelikult ning tegevuse lõppedes koristab enda järelt

Valdkondlikud oskused vanuseti

Lisa 2

MINA JA KESKKOND

Valdkonna mina ja keskkond õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- laps mõistab ja tunnetab ümbritsevat maailma terviklikult
- laps omab ettekujutust oma minast ning enda ja teiste rollidest elukeskkonnas
- laps väärtustab nii eesti kultuuritraditsioone kui ka oma rahvuse kultuuritraditsioone
- laps väärtustab enda ja teiste tervist ning püüab käituda tervislikult ning ohutult
- laps väärtustab keskkonda hoidvat ja keskkonnahoidlikku mõtteviisi
- laps märkab nähtusi ja muutusi looduses.

Valdkonna mina ja keskkond sisu:

- sotsiaalne keskkond: mina, perekond ja sugulased, kodu, lasteaed, kool, ametid, kodumaa, eesti rahva tähtpäevad ja kumbed, teised rahvused Eestis, üldinimlikud väärtused ja üldtunnustatud käitumisreeglid, tervise väärtustamine, tervislik toitumine, ohuallikad ning ohutu käitumine;
- tehiskeskkond: ehitised, kodumasinad, jäätmed, ühissõidukid, jalakäija ohutu liiklemine, turvavarustus;
- looduskeskkond: kodukoha loodus, loodusvaatlused, muutused looduses, elukeskkond ja selle mõju tervisele, inimese mõju loodusele.

Valdkonna mina ja keskkond õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- valitakse valdkonna temaatika lapse igapäevaelust ja teda ümbritsevast keskkonnast, mis hõlmab sotsiaalset keskkonda, loodus- ja tehiskeskkonda;
- suunatakse last ümbritsevat maailma märkama, uurima ning kogema mängu ja igapäevatoimingute kaudu, võimaldades lapsel ümbritsevat tajuda erinevate meelte ning aistingute abil, vaadeldes, nuusutades ja maitstes, kompides, kuulates helisid;

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

- lõimitakse erinevaid tegevusi: võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, vestlemist, ettelugemist, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust;
- suunatakse last mängudes ümbritsevas looduses, märgatu kohta küsimusi esitama (probleemi püstitama), küsimustele vastuseid leidma (oletama ja oletusi kontrollima) ja märgatust ning kogetust järeldusi tegema;
- suunatakse last materjale ja vahendeid säästlikult kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult käituma.

Valdkond Mina ja Keskkond.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
teab oma nime, sugu; vanust (arvuna või näitab seda sõrmedel)	teab oma ees-ja perekonnanime, vanust aastate arvuna	teab oma kodust aadressi, rahvust, keelt	tutvustab ja kirjeldab iseennast, enda omadusi, huve jms
nimetab pereliikmeid; nende nimesid; koduseid tegevusi	kirjeldab oma perekonda (pereliikmed +onu ja tädi, pereliikmete nimed ja perekonnanimed)	kirjeldab oma kodu, nimetab oma kohustusi/ülesandeid kodus; kirjeldab pereliikmete ameteid	kirjeldab oma kodu, perekonda ja peretraditsioone; oskab öelda ühe vanema telefoninumbri
nimetab: oma rühma nime, leiab oma koha rühmas (kapp, voodi, käterätik); rühmakaaslasi, õpetajaid ning õpetajaabi kutsus eesnimelise	teab oma lasteaia rühma nime ning tunneb lasteaia töötavaid inimesi.	teab rühma/lasteaia nime, nimetab lasteaia töötajaid ja nende tegevusi; nimetab erinevaid ruume lasteaias ning teab nende otstarvet; kirjeldab lasteaia õueala ning seal kasutatavaid vahendeid. Oskab kirjeldada oma tegevusi ja mängu lasteaias	nimetab ja kirjeldab erinevaid ameteid; sh pereliikmete omi
matkib lihtsamaid töövõtteid, asetab töövahendid juhendamisel kokkulepitud kohta	matkib lihtsamaid töövõtteid; asetab iseseisvalt töövahendid kokkulepitud kohta	järgib eakohaseid viisakusnõudeid, lauakombeid, rühma reegleid	
nimetab tähtpäevadega seotud tegevusi/kombeid; osaleb neis jõukohasel viisil (ruumide kaunistamine, laulude laulmine, peoriiede kandmine jms.	teab pühadega seotud tegevusi ja osaleb neis eakohaselt		nimetab Eesti riiklikke sümboleid ja rahvatraditsioone;

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

teab/nimetab Eesti lipu värve	teab/ nimetab Eesti lipu värve, ja eristab seda teiste lippude seast	teab EV sümboleid, tähtpäevi, nimetab sündmusi	oskab Eesti kaardilt näidata oma kodukohta; teab ja nimetab Eesti lähinaabreid
laps lohutab täiskasvanu suunamisel haiget saanud kaaslast	märkab abivajavat kaaslast, lohutab eakohaselt haiget saanud kaaslast, teavitab täiskasvanut	märkab abivajavat kaaslast ja oskab teda lohutada, andeks anda ja leppida; oskab väljendada oma emotsioone ja neid kaaslaste puhul märgata (rõõm, mure jm)	oskab luua ja hoida sõprussuhet; kirjeldab tundeid, mis tekitavad tülitseid ja leppides
kasutab suunamisel igapäevaelus viisakusväljendeid (tervitab, jätab hüvasti, palub ja tänab)	kasutab igapäevaelus eakohaseid viisakusväljendeid oskab leppida	teab/ mõistab oma, võõra ja ühise tähendust; saab aru mõistete õige ja vale tähendus	teab, mis on sõprus; oskab andeks anda ja leppida; märkab kaaslast ja oskab teistega arvestada
tunneb ära oma kodu, lasteaia ja tuttavad teenindusasutused	tunneb ära oma kodu, lasteaia ja tuttavad teenindusasutused, oskab neid nimetada	teab lasteaia traditsioone; oskab kirjeldada, mille poolest lasteaed koolist erineb	suhtub ümbritsevasse hoolivalt ning käitub seda säästvalt
nimetab kodumasinaid ja –elektroonikat (kell, pliit, külmkapp, pesumasin, raadio jm)	oskab nimetada kodumasinaid ja – elektroonikat, teab nende otstarvet	kirjeldab kodumasinaid ja – elektroonikat, sõidukeid ning teab nende otstarvet ja nendega seotud ohte	kirjeldab võimalikke ohte kodus, veekogul, liikluses jm. Oskab eristada igapäevaelus tervisele kasulikku ja kahjulikku
teab hammaste hooldamise vahendeid ja kasutab neid täiskasvanu abiga	teab/ nimetab hammaste hooldamise vahendeid ja kasutab neid täiskasvanu abita teab /nimetab inimese kehaosi õigete nimedega	nimetab/ järgib enesehügieeni ja tervist hoidvaid tegevusi (nt riietumine, hügieeniharjumused, toitumine, kehaline aktiivsus, uni, puhkus, hea tuju). Loob meeldivaid suhteid	kirjeldab, kuidas keskkond ja inimeste käitumine võivad mõjutada tervist, järgib isikliku hügieeni nõudeid, sh hammaste hoidmist ja hooldamist
tunneb rõõmu looduses viibimisest; nimetab lähiümbruse loodusobjekte (puu, lill jms)	nimetab tuttavaid kodu- ja metsloomi (-linde), putukaid ja nende kehaosi detailsemalt	nimetab ja oskab kirjeldada veekogusid, taimi, kodu- ja metsloomi ja putukaid	kirjeldab kodukoha loodust ning tuntumaid taimi, seeni ja loomi

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

teab tutvustatud kodu-metsloomade ja-lindude, putukate nimetusi ja kehaosi	teab, et mõned loomad elavad metsas ja mõned inimeste juures (kodus);oskab nimetada nende üldnimetusi		selgitab, miks on valgus, temperatuur, vesi, muld ning õhk taimedele, loomadele ja inimestele tähtsad
eristab tuntumaid puu-ja aedvilju ning lilli välimuse ning nimetuse järgi	eristab tuntumaid puu- ja aedvilju, aia- ja metsalilli välimuse ning nimetuse järgi	mõistab, miks on vaja istutada puid ja muid taimi.	
teab/ nimetab liiklusvahendeid; mõisteid sõidutee ja kõnnitee ning nende otstarvet; teab valgusfoori ja selle tulede tähendust; helkuri kasutamise vajalikkust		Teab/ nimetab liiklusvahendeid, nende otstarvet; liiklust reguleerivate vahendite (märgid, foorid, jms) vajalikkust/ otstarvet; mõisteid sõidu- ja jalakäijate tee; ohutu liiklemise reegleid ja ohutusnõudeid (helkur, vest, kiiver, turvavöö jms). Teab ja oskab ületada tänavat jalgrattaga.	Kirjeldab võimalikke ohte liikluses. Oskab liikluses käituda
leiab loodusest prahti ja toob selle kokkulepitud kogumiskohta (prügikast, prügikott, ämber); teab, et prügi visatakse ettenähtud kohta	märkab lähiümbruses korratust ja toob prahi kokkulepitud kogumiskohta (prügikast, prügikott, ämber)	oskab hoida enda ümber puhtust looduses, koduümbruses jms. Teab, kuidas kodus prügi sorteeritakse; mõistab säästva tarbimise põhimõtteid (prügi sorteerimine, vee- ja elektrikasutus jms)	mõistab ning märkab enda ja teiste tegevuse mõju ja tagajärgi keskkonnale
oskab nimetada talve ja suve iseloomulikke nähtusi (talvel sajab lund, on külm; suvel saab ujuda, on soe)	oskab kirjeldada erinevaid aastaaegu vähemalt 1 tunnuse alusel	oskab nimetada kõiki aastaaegu ja neid iseloomustada paari lausega; eristab ning nimetab päeva ja öö (päeva ja öö vaheldumise iseloomustamine ning seostamine taimede ja loomade tegevusega	selgitab ilmastikunähtuste sõltuvust aastaegadest, öö ja päeva vaheldumisest
nimetab esemeid, mis võivad olla ohtlikud (nuga, käärid)		oskab nimetada kohti, esemeid ja tegevusi, mis võivad olla ohtlikud. Ja selgitab, et õnnetuse korral tuleb	julgeb keelduda (ühis)tegevus(t)est, kui neis osalemine kahjustab teda ennast ja teisi või on ohtlik;teab

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

		pöörduda täiskasvanu poole	hädaabi nr 112
osutab küsimise korral oma kehaosadele (peale, kätele, jalgadele, silmadele, suule, ninale ja kõrvadele)	teab /nimetab inimese kehaosi õigete nimedega		mõistab, et inimesed on erinevad ning neil on erinevad vajadused;

KEEL JA KÕNE

Valdkonna keel ja kõne õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- laps tuleb toime igapäevases suhtlemises omaealiste ja täiskasvanutega, kuulab ja mõistab
- laps kasutab kõnes õiget hääldust, sobivaid grammatilisi vorme, mitmekesist sõnavara ja lauseehitust
- laps tunneb huvi lugemise, kirjutamise ja lastekirjanduse vastu, on omandanud lugemise ja kirjutamise esmased oskused ning silma ja käe koostöö.

Valdkonna keel ja kõne sisu on:

- keelekasutus: hääldamine, sõnavara, grammatika;
- suhtlemine, jutustamine ja kuulamine;
- lugemine ja kirjutamine, lastekirjandus.

Valdkonna keel ja kõne õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- lähtutakse põhimõttest, et kõnearendus on lapse kõne ja suhtlemise sihipärane arendamine, kus last õpetatakse eelkõige keelevahendeid (uusi sõnu, sõnavorme ja lausemalle) kasutama suhtlemisel, teadmiste omandamisel, oma tegevuse kavandamisel
- peetakse oluliseks, et lapse kõne arengut toetatakse kõikides tegevustes (mängimine, käelised tegevused, liikumis- ja muusikategevused ning igapäevatoimingud), lapsele luuakse kõnekeskkond, kus ta kuuleb teiste kõnet ning tal on vaja ja ta saab ise kõnelda, laps õpib rääkima reaalses suhtlussituatsioonides, tegutsedes koos täiskasvanuga
- suunatakse lapsi ettelugemise, dramatiseerimise, ümberjutustamise, joonistamise, oma raamatute koostamise jm tegevuste kaudu kirjandust mõistma ja hindama, ettelugemiseks valitakse žanriliselt mitmekesiseid raamatuid, et toetada lugemishuvi, lugemis- ja kirjutamisvalmiduse kujunemist
- õpetatakse lugemise ja kirjutamise esmaseid oskusi (häälikupikkuse eristamine, sõnade häälimine jm) mänguliselt ja igapäevategevustega seostatult
- mitmekesistatakse kirjutamise harjutusi, kasutades erinevaid vahendeid, värvusi jm.

Valdkond Keel ja Kõne

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
osaleb dialoogis: esitab küsimusi, väljendab oma soove ja vajadusi, vastab rohkem kui ühe lausega	küsib täiskasvanult palju küsimusi teda ümbritsevate asjade kohta	algatab ja jätkab täiskasvanuga dialoogi ka väljaspool tegevussituatsiooni, nt vahetab vesteldes muljeid oma kogemuste põhjal, esitab tunnetusliku sisuga küsimusi	tuleb toime nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega suhtlemisel; arvestab kaassuhtleja ja suhtlemise paigaga
kommenteerib enda või kaaslaste tegevust 1-2 lausega	kommenteerib enda/kaaslase tegevust 2-3 lausungiga	oskab kuulata kaaslase kõnet ja eakohaselt vestelda	saab aru kuuldu sisust ja suudab sellele sobival reageerida
mõistab teksti mis on seotud tema kogemuse ja tegevusega	algatab ise aktiivselt suhtlust ja suhtleb meelsasti eakaaslastega	reastab lihtsama(3-4 osalise) pildiseeria ja jutustab selle järgi täiskasvanu abiga	suudab oma mõtteid suulises kõnes edasi anda
loeb peast 2 realist luuletust	loeb peast vähemalt ühe luuletuse	loeb peast liisusalme/ luuletusi	soovib esitada luuletusi ja laule, lavastada muinasjutte, jutustada erinevatest sündmustest
mõistab ja kasutab tuttavas tegevuses ja situatsioonis 3-5 sõnalisi lihtlauseid	räägib 2- 3 lausungiga mõnest hiljuti kogetud emotsionaalsest kogemusest	annab kuulnud teksti sisu edasi täiskasvanu suunavate küsimuste abil, väljendades end peamiselt üksikute, sidumata lausetega	oskab arendada ja lõpetada alustatud juttu, mõelda ise jutte välja
kasutab kõnes õigesti enamikke käändevorme	kasutab kõnes eritüüpi lihtlauseid, sh koondlauseid	jutustab nähtust, tehtust ja möödunud sündmustest 3-5 lausungiga	jutustab pildi, kuulnud teksti või oma kogemuse alusel, annab edasi põhisisu ja olulised detailid, vahendab ka oma tundeid omavahel seotud lausungitega

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

kasutab kõnes õigesti tegusõna käskivat kõneviisi	kasutab kõnes lihtsamaid suhteid väljendavaid rindlauseid (sidesõnad ja, ja siis, aga)	mõistab teksti, mis pole otseselt seotud tema kogemustega	kasutab kõnes aktiivselt liitlauseid
kasutab kõnes õigesti tegusõna kindla kõneviisi olevikuvorme	kasutab kõnes õigesti tegusõna lihtmineviku vorme (nt sõitis, laulsid)	kasutab kõnes mõningaid vastandsõnu	kasutab kõnes kõiki käände- ja pöördvorme ainsuses ja mitmuses
kasutab kõnes õigesti tegusõna ma- ja da- tegevusnime	mõistab ja kasutab kõnes nii üld- kui ka liiginimetusi	kasutab kõnes mõningaid iseloomuomadusi ja hinnangut väljendavaid omadussõnu	valdab suhtlemiseks piisavat sõnavara ja suudab vajadusel ise sõnu moodustada
kasutab nimisõnu, mis väljendavad tajutavaid objekte, nähtusi	kasutab kõnes objektide osade/ detailide nimetusi (käpad, saba, rool)	kasutab kõnes aega väljendavaid nimisõnu(kuud, aastaajad, nädalapäevad)	kordab järele ja hääldab ise õigesti kõiki emakeele häälikuid ja tähenduselt tuttavaid sõnu
kasutab tegusõnu, mis väljendavad tegevusi, millega ta ise on kokku puutunud	kasutab kõnes mõningaid liitsõnu ja tuletisi	moodustab grammatiliselt õigeid lauseid	eristab sõnas häälikuid, määrab nende järjekorra ja pikkuse
kasutab kõnes värvust, suurust jt hästi tajutavaid tunnuseid tähistavaid omadussõnu	kasutab oma kõnes tuttavaid 2-3-silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris; hääldab sõnades õigesti lihtsamatest häälikutest koosnevaid konsonantühendeid (nt -mp, -lt, -nt)	hääldab õigesti 3-4-silbilisi tuttava tähendusega sõnu, 1-2 silbilisi häälikuühendiga sõnu ja tuttavaid võõrsõnu	tunneb tähti ja veerib kokku 1– 2-silbilisi sõnu, tunneb kirjpildis ära mõned sõnad
kasutab kõnes mõningaid üldnimetusi (nt lapsed, riided)	tunneb täiskasvanu häälimise/ rõhutatud hääldamise järgi kuulmise teel ära hääliku häälikute reas	hääldab õigesti kõiki emakeele häälikuid	kirjutab joonistähedega 1–2- silbilisi sõnu õigesti järjestatud ühekordsete tähtedega
kasutab kohamõisteid (all, peal, sees, ees, taga) ruumisuhete tähistamiseks	tunneb ära ja nimetab üksikuid tähti, matkib lugemist ja kirjutamist kritseldades	eraldab sõna alguses ja lõpus olevaid häälikuid kuulmise teel	oskab kirjandusteost eakohaselt analüüsida
kasutab oma kõnes tuttavaid 1-2-silbilisi sõnu õiges vältes ja silbistruktuuris	kasutab viisakusväljendeid õiges kontekstis	märkab ja oskab parandada vigu teiste kõnes	teab peast emakeelseid luuletusi ja laule

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

hääldab õigesti enamikke häälikuid (erandid võivad olla r, s, k, õ, ü)			
vaatab üksi ja koos täiskasvanuga pildiraamatuid: keerab lehte, osutab pildile ning kommenteerib pilte		suudab juttu/luuletust lahti mõtestada	
eristab kuulmise järgi tuttavaid häälikuliselt sarnaseid sõnu üksteisest (nt tass – kass, pall – sall, tuba – tupp), osutades pildile või objektile		tunneb ja kirjutab mõningaid tähti ja üksikuid sõnu	
		kasutab rollimängus erinevat intonatsiooni ja hääletugevust	

EESTI KEEL KUI TEINE KEEL

Lapsele, kelle kodune keel ei ole eesti keel, tagatakse eesti keelne õpe lõimitud tegevuste kaudu. Lasteasutus toetab erineva keelelise ja kultuurilise taustaga peret lapsele oma keele ja kultuuri tutvustamisel ning eesti keele ja kultuuri väärtustamisel.

Valdkonna eesti keel kui teine keel õppe- ja kasvatuseesmärgid:

- laps tunneb huvi eesti keele ja kultuuri vastu;
- laps soovib ja julgeb eesti keeles suhelda nii eakaaslaste kui ka täiskasvanutega;
- laps tunneb ära ja saab aru eestikeelsetest sõnadest ning lihtsamatest väljenditest;
- laps kasutab lihtsamaid eestikeelseid sõnu ja väljendeid igapäevases suhtlemises.

Valdkonna eesti keel kui teine keel sisu:

- kuulamine,
- kõnelemine,
- Eesti kultuuri tutvustamine.

Tegevused eesmärkide saavutamiseks:

- eesti keele kuulamine ja omandamine praktiliste tegevuste käigus;
- erinevate meelte kaasamine ja näitlikustamine: kasutatakse miimikat, kehakeelt, žeste, intonatsiooni, muusikat, rütmi ja mitmesuguseid näitlikke vahendeid;
- suunatakse last õpitavat keelt kasutama igapäeva tegevustes ning suhtlemisel;
- korratakse õpitut erinevates kontekstides ja suhtlussituatsioonides;

Valdkond Eesti keel kui teine keel

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
tunneb huvi eesti keele vastu	kuulab eestikeelset lugemist ja jutustamist	saab aru eesti keeles antud korraldustest	mõistab lihtsamat argiteemalist eestikeelset kõnet
kuulab ja tajub eesti keele kõla	mõistab lihtsamaid esitatud küsimusi ja oskab neile vastata	kuulab eestikeelset lugemist ja jutustamist ning tunneb kuuldu pildil ära	tunneb ära õpitud sõnad ja väljendid, mõistab neid ning kasutab oma kõnes
kordab järele lihtsamaid sõnu	tunneb ära lihtsamad õpitud sõnad ja väljendid ning mõistab neid	kasutab lihtsamaid õpitud viisakusväljendeid	saab aru korraldusest ja toimib selle järgi
tunneb ära Eesti rahvussümbolika (lipp, lill, lind)	oskab kasutada lihtsamaid õpitud viisakusväljendeid	kasutab õpitud sõnu tegevuste, esemete ja omaduste nimetamiseks	saab aru lihtsast küsimusest ning vastab sellele õpitud sõnavara piires
reageerib adekvaatselt lihtsamatele korraldustele	tunneb aktiivselt huvi asjade nimetuste vastu	oskab koostada lihtsamaid 2-3 sõnalisi fraase ja lauseid	kasutab kõnes sobivaid viisakusväljendeid
	kordab järele õpitud sõnu ning kasutab neid tegevuste, esemete ja omaduste nimetamisel	kasutab endast rääkides sõna mina	teab peast eestikeelseid luuletusi ja laule
	tunneb teiste lippude seast ära Eesti lipu ja oskab nimetada selle värvid	vastab küsimustele õpitu piires	oskab nimetada mõningaid Eesti kohanimi ja tuntud inimesi ja sümbolikat
	oskab nimetada, mis riigis ta elab	teab peast mõnd eestikeelset laulu või luuletust, liisusalmi	
	tunneb huvi Eestis tähistatavate rahvakalendri tähtpäevade ja rahvaloomingu vastu	tunneb huvi eesti tähtede vastu, püüab neid lugeda	
		tunneb kirjapildis ära oma nime,	

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

		oskab seda kirjutada	
		oskab nimetada Eesti rahvussümbolitest: lippu, rahvuslindu ja rahvuslille	
		oskab nimetada mõnda Eestis tähistatavat riiklikku ja rahvuslikku tähtpäeva	

MATEMAATIKA

Matemaatikast aru saamist alustatakse vaatlemises, uurimisest, arendatakse edasi võrdlemisel ja arvutamisel kasutades selleks erinevaid õppe- ja kasvatustegevuse valdkondi, olmesituatsioone ja mängu. Matemaatikast aru saamine tugineb käelistele, sõnalistele ja mõttelistele tegevustele ja aitab lapsel orienteeruda teda ümbritsevas looduses, esemelises ja ajalises maailmas.

Valdkonna matemaatika õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- laps rühmitab esemeid ühe-kahe-kolme tunnuse alusel ja võrdleb esemete hulka;
- laps järjestab esemeid suuruse ja asenditunnuse põhjal;
- laps tunneb lihtsamaid ajamõisteid ning kirjeldab ja järjestab oma päevategevusi;
- laps mõtestab loendamistegevust ja seoseid arvude reas;
- laps mõistab mõõtmistegevust ja olulisemaid mõõtühikuid;
- laps suudab kirjeldada ümbritsevat ruumi kujundimõistete abil;
- laps näeb matemaatilisi seoseid igapäevatoimingutes.

Valdkonna matemaatika sisu:

- hulgad ja loendamine;
- arvud ja arvutamine;
- suurused ja mõõtmine;
- aja- ja kohamõisted;
- geomeetrilised ja ruumilised kujundid.

Valdkonna matemaatika õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- innustatakse last nähtuste ja esemete maailma korrastama ja kujundama ning selles orienteeruma, mille tulemusel laps avastab esemete vahelisi seoseid, leiab esemetes erinevusi ja sarnasusi ning oskab esemeid järjestada, rühmitada ja loendada;
- harjutatakse last määrama enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteeruma ajas ning kasutama vastavaid mõisteid oma tegevuse kirjeldamiseks;

- seostatakse mäng, vaatlused, vestlused ja igapäevatoimingud matemaatikas, ergutades sealjuures last kasutama erinevaid aistinguid: kuulmis-, nägemis-, haistmis- ning kompimisaistingut;
- suunatakse last ümbritsevat matemaatiliselt kirjeldama (arvud, mõõtühikud, kujundite nimetused);
- toetatakse üldistusteni jõudmist ja mõistete kujundamist erinevates objektides sarnaste ja erinevate tunnuste ning omaduste vaatlemise, võrdlemise, kirjeldamise ja sõnastamise kaudu.

Valdkond Matemaatika

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
nimetab värve (põhivärvid)	tunneb ja nimetab värve, Eristab hele-tume astmeid		
rühmitab esemeid ühe etteantud tunnuse järgi nt värv, kuju, suurus	järjestab 3 eset pikkuse, laiuse, suuruse, kõrguse järgi (kasutades mõisteid kõrgem-madalam)	järjestab kuni 3 eset suurstunnuse järgi	järjestab kuni viit eset suuruse järgi (suurus, pikkus, kõrgus jm)
tunneb lihtsamaid ajamõisteid hommik, õhtu ning oskab nimetada tegevusi	teab ööpäeva osi (hommik, päev, õhtu, öö)	orienteerub ruumis/õues juhendite järgi, tuleb toime lihtsama labüridiga	kirjeldab enda asukohta ümbritsevate esemete suhtes, orienteerub ruumis, õuealal ja paberil
osutab, kas nimetatud ese kuulub/ ei kuulu hulka	määrab vasakut ja paremat poolt	mõõdab pikkust, laiust, kõrgust kokkulepitud mõõtevahendiga	mõõdab esemete pikkust kokku lepitud mõõtevahendiga (pulk, nõör vms)
eristab geomeetrilisi kujundeid (kolmnurk, nelinurk) ja leiab neid ümbritsevast keskkonnast (rühmast, õuest, tänavalt)	tunneb geomeetrilisi kujundeid (ristkülik, ruut) ning kirjeldab nende erisusi ja sarnasusi	tunneb geomeetrilisi kujundeid (ring, kera)	leiab erinevate kujundite hulgast ringi, kolmnurga, ristküliku, ruudu, kera ja kuubi ning kirjeldab neid kujundeid
		rühmitab kujundeid vormi, suuruse ja värvuse järgi	rühmitab esemeid asendi- ning nähtusi ja tegevusi ajatunnuse järgi oskab öelda kellaega täistundides
võrdleb (järjestab) kahte eset suuruse (suurem-väiksem)/pikkuse (lühem-	kirjeldab tegevusi ja sündmusi eile-täna-homme	eristab mõisteid kiiresti-aeglaselt, kohe, varsti, hiljem	määrab esemete hulga ühise tunnuse ning jaotab esemeid kahe erineva tunnuse järgi

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

pikem)/laiuse (kitsam-laiem) järgi, ning kasutab õigeid mõisteid			
paaride moodustamisega saab teada, et esemeid on võrreldavates hulkades sama palju, ühepalju e võrdselt	võrdleb esemete hulki paaridesse seades ning otsustab, mida on rohkem kui, vähem kui	oskab etteantud arvu järgi hulkasid moodustada ja neid võrrelda kasutades mõisteid suurem-väiksem-sama suur	võrdleb hulki, kasutades mõisteid rohkem, vähem, võrdselt
loendab esemeid 5 piires ning tunneb arvude rida 5ni	teeb loendamise teel kindlaks esemete arvu 1-10, tunneb arvurida 1-10ni	loendab 10 piires ja teab arvude rida 10ni, tunneb numbrimärke	teeb 12 piires loendamise teel kindlaks esemete arvu, teab arvude 1–12 järjestust ning tunneb numbrimärke ja oskab neid kirjutada
	määrab enda asukohta teiste laste ja asjade suhtes	nimetab eelnevat ja järgnevat arvu	liidab ja lahutab 5 piires ning tunneb märke +, -, =
	märkab mustri rütmi ja suudab jätkata mustri moodustamist	koostab mustreid, laob pilte kujunditest	koostab kahe esemete hulga järgi matemaatilisi jutukesi
	nimetab aastaaegu ja oskab neid kirjeldada	teab nädalapäevade järjestikuseid nimetusi	nimetab nädalapäevi, kuid ja aasta aegu ning teab oma sünnikuud ja -päeva
			eristab kasutatavamaid raha- ning mõõtühikuid (euro, sent, meeter, liiter, kilogramm) ning teab, kuidas ja kus neid ühikuid kasutatakse

KUNST

Kunstitegevustes saab laps oma mõtteid ja tundeid loovalt väljendada, arendada fantaasiat, kinnistada teistes valdkondades omandatud teadmisi, omandada tehnilisi oskusi kunsti valdkonnas.

Valdkonna kunst õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- laps tunneb rõõmu loovast eneseväljendusest;
- laps kujutab isikupäraselt ümbritsevaid objekte ja sündmusi ning oma kujutlusmaailma;
- laps vaatab, kirjeldab ja kujundab ümbritsevat ning tarbeesemeid;
- laps kasutab õpitud voolimis-, joonistamis- ning maalimisvahendeid ja –võtteid;
- laps kasutab materjale ja tööriistu ohutult ning sihipäraselt;
- laps vaatab kunstiteoseid ja kirjeldab nähtut.

Valdkonna kunst sisu:

- kujutamine ja väljendamine: mõtete ning tunnete edasiandmine nähtaval kujul;
- kujundamine: objektile vormi, kuju ja esteetilise lisaväärtuse andmine;
- tehnilised oskused: voolimine, joonistamine, maalimine, meisterdamine;
- kunstiteoste vaatlemine, vestlused kunstiteostest, kunstist.

Valdkonna kunst õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- antakse lapsele võimalus saada elamusi, tunda rõõmu ja rahulolu ning tal on võimalus väljendada oma maailmanägemist;
- suunatakse last vaatlema ning voolides, joonistades, maalides ja meisterdades kasutab laps vaatlustel tehtud tähelepanekuid;
- kasutatakse teemasse sisseelamiseks mängu, muusikat, lihtsat lavastust, jutu lugemist jne;
- arvestatakse, et lapse jaoks on oluline loomiseks ja lahenduste leidmiseks teha katsetusi ning avastusi, otsida ja saada vastuseid tekkinud küsimustele, omandatud oskusi rakendada ja loovalt kombineerida;

- julgustatakse last kasutama ja katsetama tema enda pakutud lahendusi töö mitmekesistamiseks ning ergutatakse lapse kujutlus- ja algatusvõimet, jälgides, et säiliks lapse isikupärane eneseväljendus;
- viiakse kunstitegevusi läbi ka õues, samuti kasutatakse kunstitegevust teiste valdkondade õppe- ja kasvatustegevuste osana, joonistatakse nii paberile, kivile, puidule, liivale või kombineeritakse erinevaid materjale;
- suunatakse last tehtut analüüsima, selgitama, miks ta kujutas esemeid, nähtusi just sellisel viisil, milliseid materjale ja tehnikaid kasutas ning kuidas tööga rahule jäi. Kaaslaste töödesse tolerantse suhtumise kujundamisele aitab kaasa, kui analüüsitakse nii laste töid kui ka kunstiteoseid ning põhjendatakse oma hinnangut.

Valdkond Kunst.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
muljub ja näpistab, juhendamisel rullib ja veeretab voolimismaterjale; ühendab omavahel ümaraid ja piklikke vorme vähese abiga	rullib ja veeretab voolimismassi iseseisvalt, juhendamisel ühendab lihtsamad voolitud detailid omavahel	voolib juhendamisel ühest tükist venitades ning pigistades sellest välja terviku erinevaid osasid;	
vajutab sõrmede või käte vahel ümaraid vorme lapikuteks	voolib kerast, silindrist õõnesvorme	juhendamisel silub voolitud detailide pinda;	
surub sõrme või pulgaga pehmesse voolimismaterjali auke, teeb pinnale jooni ja täppe	voolimisvooliga teeb detaile (silmad, nina, suu) ja kujundab eseme pinda, oskab ümardada nurki	ühendab erinevaid materjale lihtsate ühendusvõtete abil (plastiliini, tikkudega jne);	kujutab objekte(nii taspinna kui 3 mõõtmelisi) neile iseloomulike tunnuste kaudu
valib sageli vabaks tegevuseks joonistamise (kriitseldab), plastiliiniga voolimise või kääridega lõikamise	ühendab joonistustes lihtsamaid kujundeid, väljendab ümbritsevat		leiab ümbritsevat vaadeldes erinevaid detaile, objekte ja nende vahelisi seoseid ning kujutab ümbritsevat vabalt valitud viisil
tõmbab kaarjaid jooni, joonistab ümarvorme	kasutab juhendamisel kogu paberi pinda		keskendub alustatud tegevusele ja loob oma kunstitöö
meelde tuletamisel hoiab õigesti käes joonistamisvahendeid; harjutab töö kinnihoidmist	kasutab joonistamisvahendeid liigse surveta	lopatab pintslit ja väldib liigset määrdumist värvipurkides	
inimest kujutades joonistab peajalgse	Inimese joonistamisel kasutab geomeetriat	inimese joonistamisel kasutab detaile: näpud, kael, kulmud	

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

juhendamisel võtab pintsliga värvi, loputab pintsli vee	valib tööks meeldivad toonid ja värvid ning põhjendab seda	proovib värvide segamist, juhendamisel lisab uue tooni saamiseks heledamale värvile tumedamat	
tõmbab pintsliga erineva suunaga jooni, teeb täppe (pintsli trükk)	juhendamisel tõmbab pintsliga erineva laiusega jooni, kaunistab esemeid pintsli vajutustega, lisab detaile (silmad, suu)	kasutab esemete ilustamisel lihtsaid trükke ja moodustab mustri erinevaid rütme;	
katab värviga väiksema piiratud pinna (lill, müts jne); vajutab pintsliotsaga, sõrmega, käega või templiga jäljendeid	oskab värvida suuri pindu piirjoonte sees	värvib kontuuri ületamata	
teeb näpuvärvidega punkte, jooni, jäljendeid	juhendamisel kujundab tähtpäevakaardi sobivate motiividega		
kleebib erinevaid detaile ja kujundeid	kasutab iseseisvalt liimipulka, kandes paberile paraja kihi liimi		
kaunistab ruumilisi ja tasapinnalisi esemeid	koostab elementidest lihtsa kordumisskeemiga mustririba eseme äärisel kaunistamiseks (tass, taskurätt jne).	lükib varieeruva kuju ja värvusega elementidest nõõrile ruumilise jada (moodustades kaelekee, kuusehte vns);	koostab ise või valib tööst lähtuvalt sobivad motiivid või vahendid eseme kaunistamiseks
kasutab erinevaid värve, räägib, mida kujutab	jutustab suunamise abil, mida on kujutanud oma töödel	joonistab äratuntavalt erinevaid esemeid ja inimesi; hakkab kujutama ka tegevusi	jutustab temaatilistes töödes tegelaste tegevusest, omavahelistest suhetest ning tegevusajast ja -kohast
soovib teha töid oma emale, isale jne	väljendab oma emotsioone, kasutades soovitud värve	valib ise sobiva taustatooni lähtuvalt meeleolust, aastaajast ja kujutatavast	väljendab joonistades, maalides, voolides ja meisterdades meeleolusid ning fantaasiaid püsib töös valitud teemas seda isikupäraselt tõlgendades

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

oska hoida kääre, teeb sisselõikeid paberisse	lõikab paberist ribasid.	lõikab paberist erinevaid geomeetrilisi kujundeid	
rebib paberiribast tükikesi, kortsutab pehmet paberit, teeb kortsutatud paberist pallikesi	rebib paberist ribasid kasutades õiget rebimisvõtet	rebib paberist välja lihtsamaid kujundeid	
	kasutab looduslikku materjali koos teiste materjalidega		loob esemeid erinevaid tehnikaid ja materjale kasutades ning räägib nende otstarbest
	korjab juhendamisel looduslikku materjali meisterdamiseks, ruumi kaunistamiseks või oma kunstitööks	jutustab suunamisel, milliseid materjale on kasutanud töö valmimisel	kasutab kunstitöö loomiseks erinevaid vahendeid
	kunstitöö vaatlemisel vastab suunavatele küsimustele.	vaatleb huviga ja omaalgatuslikult raamatuillustatsioone ja kunstitöid, esitades küsimusi ja avaldades arvamust	kirjeldab kunstiteoseid, nende värve ja meeleolu
		oskab lihtsamaid voltimisvõtteid (nt pooleks, neljaks)	

LIIKUMINE

Liikumistegevus on laste tegevuste ja mängude põhiline osa. Liikumistegevuste mängulisus, mitmekesisus ja eakohasus toetavad lapse mitmekülgset arengut, annavad talle liikumisrõõmu ja eduelamuse, aitavad kaasa sotsiaalsete suhete kujunemisele.

Valdkonna “Liikumine” õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- laps tahab liikuda ja tunneb liikumisest rõõmu;
- laps suudab pingutada sihipärase tegevuse nimel;
- laps tegutseb aktiivselt üksi ja rühmas;
- laps mõistab kehalise aktiivsuse olulisust inimese tervisele;
- laps järgib esmaseid hügieeni- ja ohutusnõudeid.

Valdkonna “Liikumine” sisu:

- liikumisalased üldteadmised;
- põhiliikumisviisid (jooksmine, hüppamine, roomamine, ronimine, viskamine);
- liikumismängud;
- erinevad spordialad;

Valdkonna “Liikumine” õppetegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- arvestatakse, et põhiliikumised eeldavad igapäevast suunamist: liigutusoskused, liikumisosavus ja kehalised võimed (vastupidavus, jõud, kiirus, paindumus, koordinatsioon, tasakaal) kujunevad ja arenevad tegevusi regulaarselt korrates;
- rikastatakse lapse liikumis- ja tegevusvõimalusi sportlik- arenduslike liikumisviisidega;
- peetakse oluliseks enesekindluse kujunemist kehaliselt aktiivses tegevuses;
- suunatakse last oma oskusi, võimeid, koostööd hindama, kaaslastega arvestama ning mõistma ühe või teise kehalise harjutuse vajalikkust;
- arendatakse põhiliikumisi, rühti, liikumisvõimet, peenmotoorikat, kehalist kirjaoskust ning antakse tagasisidet.

Valdkond Liikumine.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

Teema	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Liikumis-teadmised	<ul style="list-style-type: none"> •Õpib kasutatavate spordivahendite nimetusi. •On kehaliselt aktiivne. •Õpib tundma üldisi liikumise ja mängimise ohutusreegleid. •Õpib tundma esmaseid hügieeninõudeid. •Õpib tundma ausa mängu põhimõtteid. 	<ul style="list-style-type: none"> •Teab kasutatavate spordivahendite nimetusi. •On kehaliselt aktiivne. •Teab ning suunamisel järgib üldisi liikumise ja mängimise ohutusreegleid. •Teab ja järgib esmaseid hügieeninõudeid õpetaja suunamisel. •Teab ja kasutab õpetaja suunamisel ausa mängu põhimõtteid. 	<ul style="list-style-type: none"> •Teab kasutatavate spordivahendite nimetusi ning oskab neid ohutult, sobival viisi ja kohas kasutada. •Teab kehalise aktiivsuse tähtsust. •Teab ning suunamisel järgib üldisi liikumise ja mängimise ohutusreegleid. •Teab ja järgib esmaseid hügieeninõudeid, vajadusel õpetaja suunamisel. •Teab ja kasutab ausa mängu põhimõtteid, vajadusel õpetaja suunamisel. 	<ul style="list-style-type: none"> •Nimetab erinevaid spordialasid ja Eesti tuntumaid sportlasi. •Keskendub sihipärasele kehalisele tegevusele. •Liikudes ja mängides peab kinni üldistest ohutusreeglitest, valides sobivad paigad ja vahendid. •Järgib esmaseid hügieeninõudeid. •Kasutab ausa mängu põhimõtteid ning peab kinni kokkulepitud mängureeglitest.
Põhi-liikumised	<ul style="list-style-type: none"> •Sooritab põhiliikumisi erinevates tegevustes. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sooritab põhiliikumisi erinevates tegevustes. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sooritab põhiliikumisi erinevates tegevustes. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sooritab põhiliikumisi pingevabalt, nii et liigutused on koordineeritud ja rütmilised.
Liikumismängud	<ul style="list-style-type: none"> •Mängib õpetaja juhendamisel liikumismänge. •Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt. 	<ul style="list-style-type: none"> •Mängib õpetaja juhendamisel liikumismänge. •Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt. 	<ul style="list-style-type: none"> •Organiseerib õpetaja abiga liikumismänge. •Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt. •Mängib 2-3 reeglga liikumismänge. 	<ul style="list-style-type: none"> •Organiseerib ise liikumismänge. •Kasutab harjutusi tehes mõlemat kätt korraga, täpsust nõudvas tegevuses kasutab domineerivat kätt. •Mängib 3-4 reeglga liikumismänge.

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

	•Mängib 1-2 reeglina liikumismänge.	•Mängib 1-2 reeglina liikumismänge.	•Osaleb teatemängudes.	•Osaleb teatemängudes.
Pallimängud	•Õpib ja mängib sportmängude elemente.	•Õpib ja mängib õpitu piires sportlike elementidega mängu.	•Õpib ja mängib õpitu piires sportlike elementidega mängu.	•Mängib sportlike elementidega mängu (korvpall, jalgpall, hoki).
Võimlemine	•Mängib võimlemiselementidega mängu ning läbib takistusradasid.	•Mängib võimlemiselementidega mängu ning läbib takistusradasid.	•Mängib võimlemiselementidega mängu ning läbib takistusradasid.	•Säilitab paigal olles ja liikudes tasakaalu. •Teeb painduvust, kiirust, vastupidavust ja jõudu arendavaid harjutusi.
Kergejõustik	•Mängib kergejõustiku elementidega mängu.	•Mängib kergejõustiku elementidega mängu, hüppab paigalt kaugust, viskab palli õla kohalt.	•Mängib kergejõustiku elementidega mängu, hüppab hoo pealt kaugust, viskab palli üle õla.	•Sooritab kergejõustiku alasid (60m ja 400m jooks, kaugushüpe, pallivise) tulemusele.
Maastiku-mängud		•Mängib maastikumänge koos õpetajaga.	•Mängib maastikumänge, vajadusel abistamisega.	•Mängib maastikumänge.
Uisutamine/ rulluisutamine		•Uisutab/rulluisutab toega.	•Liigub iseseisvalt uiskudel/rulluisukudel.	•Uisutab/rulluisutab.
Rattasõit	•Sõidab isikliku ratta või tõukerattaga.	•Hoiab tasakaalu jooksurattal, sõidab kolmerattalise tõukerattaga.	•Sõidab kahe rattalise jalgratta ja tõukerattaga.	•Läbib jalgratta ja tõukerattaga takistusrada.
Koostöö-mängud		Mängib paaris koostöömänge.	•Mängib kolmikus koostöömänge.	•Mängib 3 ja enama kaaslasega koostöömänge.
Nöörimängud	•Jookseb üle liikuva nõöri.	•Hüppab üle liikuva nõöri.	•Jookseb hoonõöri alt läbi.	•Hüppab kolmikus hü pitsaga.
Keksumängud	•Mängib kastikeksu.	•Mängib keksumänge nõöril.	•Mängib keksumänge maha joonistatud redelil.	•Mängib kummikeksu.

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

Liikumine territooriumilt väljas	•Sooritab rännakuid ja matku lasteaia territooriumilt välja.	•Sooritab rännakuid ja matku lasteaia territooriumilt välja.	•Sooritab rännakuid ja matku lasteaia territooriumilt välja.	•Sooritab rännakuid ja matku lasteaia territooriumilt välja.
Vaba mäng		•Kasutab spordivahendeid vabamängus.	•Kasutab spordivahendeid vabamängus sihipäraselt.	•Kasutab spordivahendeid ja -väljakuid sihipäraselt.
Spordi-sündmused	•Osaleb Ripsiku spordisündmustel: “Rühkiv Ripsik”, “Rühikas Ripsik”, “Rippuv Ripsik”, “Rattur Ripsik”.	•Osaleb Ripsiku spordisündmustel: “Rühkiv Ripsik”, “Rühikas Ripsik”, “Rippuv Ripsik”, “Rattur Ripsik”.	•Osaleb Ripsiku spordisündmustel: “Rühkiv Ripsik”, “Rühikas Ripsik”, “Rippuv Ripsik”, “Ripsiku keRgejõustik”, “Rattur Ripsik”.	•Osaleb Ripsiku spordisündmustel: “Rühkiv Ripsik”, “Rühikas Ripsik”, “Rippuv Ripsik”, “Ripsiku keRgejõustik”, “Rattur Ripsik”.

MUUSIKA

Muusikalised tegevused aitavad mitmekülgset rikastada Ripsiku laste positiivseid emotsioone, arendada fantaasiat ja loovust. Muusikalised tegevused toetavad, mitmekesistavad ja kinnistavad teisi lapse poolt omandatavaid tegevusi ja teadmisi.

Valdkonna muusika õppe- ja kasvatustegevuste eesmärgid:

- Laps tunneb rõõmu laulmisest ja musitseerimisest;
- Laps suudab keskenduda kuulatavale muusikapalale;
- Laps soovib ennast loovalt väljendada laulmise, liikumise, tantsimine ja pillimängu kaudu;
- Laps julgeb musitseerida nii rühmas kui ka üksi.

Valdkonna muusika sisu:

- Laulmine
- Muusika kuulamine
- Muusikalis-rütmiline liikumine
- Pillimäng

Valdkonna muusika õppe- ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- Esikohal on emotsionaalne ja aktiivne muusikaline tegevus;
- Kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalisi-loomingulisi võimeid;
- Arvestatakse lapse individuaalseid eeldusi ja toetatakse eduelamusele ning tunnustusele;
- Arvestatakse muusikapalade valikul lapse huve ning ea-ja jõukohasust;
- Kasutatakse muusikat lõimuva tegevusena ka teistes õppe- ja kasvatustegevuse valdkondades nagu keel ja kõne, kunst jne. Muusika on igapäevaelu osa nii argi- kui ka pidulike sündmuste puhul.

Valdkond Muusika.

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

3-4aastane	4-5aastane	5-6aastane	6-7aastane
<p>*Reageerib emotsionaalselt muusika iseloomule (nt:plaksutab,kõigutab keha jne).</p> <p>*Osakab kuulata ja olla järellaulja lihtsamatele rahva- ja lastelauludele.</p> <p>*Tunneb kuulmise järgi ära mõningaid õpitud pille (rütminuna, trumm,kõlapulgad, randmekuljused, marakad).</p> <p>*Oskab kaasa mängida lihtsamaid rütme, mida õpetaja ette näitab.</p> <p>*Mängib muusikat kuulates,lauldes kaasa pulssi või rütmi.</p>	<p>*Oskab laulda lastelaule kindla rütmi ja dünaamikaga ning teeb seda loomuliku häälega.</p> <p>*Laulab peast koos teistega mõningaid rahva- ja lastelaule.</p> <p>*Väljendab kuulatud muusika meeleolusid erinevate muusikaliste tegevuste-, liikumise-, laulmise- ja pillimängu- kaudu või jutustades.</p> <p>*Tunneb ära õpitud laulu ja hakkab kaasa laulma.</p> <p>*Oskab kuulmisel eristada õpitud pille (kuljuseid, tamburiini, trummi, kastanjette, kõlapulki, rütminuna ja marakaid).</p> <p>*Osaleb ansambli mängus ja oskab koos rühmaga alustada ja lõpetada.</p> <p>*Osaleb laulumängudes</p>	<p>*Laulab ilmekalt lähtudes laulu ja teksti karakterist.</p> <p>*Laulab peast õpitud rahva- ja lastelaule.</p> <p>*Väljendab loovalt muusika kuulamisest saadud elamusi.</p> <p>*Oskab eristada kõla ja tämbri järgi õpitud pille.</p> <p>*Oskab mängida rütmi- ja meloodiapillidega (puu agoogo, taldrik, kõlaplaad, kuljused, tamburiin, kastanjetid, trumm, rütminuna, marakas ja triangel).</p> <p>*Osaleb kogu rühmaga pillimängu ansambelis.</p> <p>*Teab ja oskab laulda lasteaed Ripsik lasteaia laulu.</p> <p>*Tunneb eesti rahvapille kuulmise ja pildi järgi.</p> <p>*Oskab osaleda lavastuses.</p>	<p>*Laulab ilmsekalt loomuliku hääle ja vaba hingamisega.</p> <p>*Laulab eakohaseid rahva- ja lastelaule nii rühmas/ansambelis kui ka üksi.</p> <p>*Suudab laulu või muusikapala tähelepanelikult kuulata ja kuulatud muusikat iseloomustada.</p> <p>*Eristab kuulmise järgi laulu ja pillimängu.</p> <p>*Eristab õpitud pille kõla järgi (kuljused, kastanjetid, trumm, taldrikud, puu agoogo, jembe, kõlaplaadid ja käsikellad).</p> <p>*Oskab osaleda lavastuses.</p> <p>*Tunneb eesti rahvapille.</p> <p>*Oskab laulda lasteaed Ripsik lasteaia laulu.</p>

LIKUMINE MUUSIKAS

Valdkonna “Liikumine Muusikas” õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid:

- laps tahab liikuda muusikas ja tunneb sellest rõõmu;
- Laps tunnetab oma keha ja liigutusi, sh erinevate kehaosade olemasolu ja nende kasutamise võimaluste teadvustamine;
- Silma ja jala koostöö arendamine;
- Erinevate liikumisvõimaluste teadvustamine;
- Tähelepanuvõime arendamine, sh oskus märgata muusikas pausi ja sellele reageerida;
- Sotsiaalsete oskuste arendamine, sh oskus oodata ja arvestada kaaslasega;

Valdkonna “Liikumine Muusikas” sisu:

- tants ja rütmika;
- Liikumine muusikas vahendiga;
- Muusikaline väljendusvahend;
- Loovliikumine;

Valdkonna “Liikumine Muusikas” õppetegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

- Arendatakse rütmitaju, muusikalist kuulmist ja mälu, muusika vastuvõtu- ja väljendusvõimet;
- Esikohal on aktiivne liikumine koos muusikalise tegevusega;
- Kujundatakse ja arendatakse lapse muusikalise liikumise loomingulisi võimeid;
- Õppetegevuse kavandamisel arvestatakse lapse huve ning ea- ja jõukohasust;

Valdkond Liikumine muusikas

Lapse arengu eeldatavad tulemused vanuseti

Teema	3-4 aastane laps	4-5 aastane laps	5-6 aastane laps	6-7 aastane laps
Tants	<ul style="list-style-type: none"> •Tantsib õpitud osa Ripsiku tantsust. *Laps oskab tantsu liigutusi: käteplaks, põlvepats, lehvitamine, poolkük. 	<ul style="list-style-type: none"> •Tantsib õpitud osa Ripsiku tantsust. * Esitab lihtsamaid tantse, kasutades tantsuelemente: püstplaks, sulghüppes, kand-varvasastak. 	<ul style="list-style-type: none"> •Tantsib õpitud osa Ripsiku tantsust. * Laps oskab tantsuelemente: otsegalopp, hüpaksamm, käärhüpe. 	<ul style="list-style-type: none"> •Tantsib Ripsiku tantsu. * Laps kasutab liigutuste tegemisel õiget kehahoidu. * Laps oskab tantsuelemente: otse- ja külgalopp, hüpaksamm, kõrvalastesamm, käärhüpe.
Rütmika	<ul style="list-style-type: none"> *Erinevale rütmile õige reageerimine ja vastavalt sellele liikumine. 	<ul style="list-style-type: none"> *Meetriumi ja rütmi edasiandmine erineval moel-plaksud, hüpped jne. 	<ul style="list-style-type: none"> *Mängib liikudes kaasa pulssi või rütmi. 	<ul style="list-style-type: none"> •Sooritab ühel ajal kaaslasega rütmiliikumisi. •Liigub enda tekitatud rütmi järgi ühtlase ja vahelduva tempoga. *Koordinaatsiooni harjutused
Liikumine muusikas vahendiga	<ul style="list-style-type: none"> •Kasutab liikumisel muusikas erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, pallid jne). 	<ul style="list-style-type: none"> •Kasutab liikumisel muusikas erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, pallid jne). 	<ul style="list-style-type: none"> •Kasutab liikumisel muusikas erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, pallid jne). 	<ul style="list-style-type: none"> •Kasutab liikumisel muusikas erinevaid vahendeid (lindid, rätikud, rõngad, pallid jne).
Muusikaline väljendusvahed	<ul style="list-style-type: none"> *Liigub lähtudes muusikameeleolust: kõnd, jooks läbisegi, poolkük, keerutus, paarilisega 	<ul style="list-style-type: none"> * Laps oskab kergelt ja rütmikat kõndi ja jooksu: hanereas, ringis, üksi ja paaris 	<ul style="list-style-type: none"> *Laps kõnnib, jookseb ja reageerib muusika tempo muutusele. 	<ul style="list-style-type: none"> * Laps liigub muusika väljendusvahenditele vähem kontrastse muusika järgi: dünaamika(vaikne-poolvali-

Raadi Lasteaed Ripsik õppekava

	kõndimine, kätest kinni keerutamine, ringi moodustamine, ringjoonel kõndimine.			vali), registrid (kõrgekeskmise-madal), tempo(kiiremõõdukas-aegldane).
Loovliikumine	<p>* Laps oskab liikuda muusikaosade või fraaside vaheldumise põhjal, reageerides õigesti muusika algusele ja lõpule, eristades tempo muutusi, helitugevust ja registreid.</p> <p>* Matkib loomade ja lindude liigutusi.</p>	<p>* Laps annab edasi ilmekalt muusika meeleolu liigutustega (lumehelbeke, karu, lind, jänes jne)</p>	<p>*Kogu rühm üritab liikuda sünkroonselt ja rütmikalt.</p>	<p>*Matkib harjutusi tehes täiskasvanut.</p> <p>* Lapsed taotlevad sünkroonis liikumist, kus liigutused on viimistletud, täpsed ja väljendusrikkad.</p>

Robotika seadmete ja digivahendite kasutamine

Meie moto: **TERVES KEHAS NUTIKAS VAIM!**

Eesmärgid:

- Luua koos lastega nende huvisid arvestav, arengut toetav, kaasaegne õpi- ja mängukeskkond.
- Laps omandab läbi mänguliste tegevuste digipädevuse esmased oskused.
- Laps oskab teha koostööd/meeskonnatööd.
- Laps tunneb tegevusest rõõmu.

Kavandatavad tegevused eesmärkide täitmiseks:

- Programmeerimise algteadmiste omandamine erinevate digivahendite (õppemängud Bee-Bot ja Blue-Bot põrandarobotite, Matatalab Pro Set, Qobo roboteo, Makeblock mTiny roboti, Sphero BOLT roboti, interaktiivse tahvli kasutamise jms) kasutamise kaudu.
- Õppevara koostamine ja pidev täiendamine.
- Robotikaseadmete kasutamine erinevate valdkondade ja üldoskuste lõimimiseks.
- Interaktiivsete, robotika ja LEGO mängude hommikud ja ühisüritused lasteaias.
- „Loomelabori“ loomine väljaspool rühmaruumi.
- Koostöö lastevanematega, koolitused, rühmasisesed ühistegevused lastega.

Üldoskused, mida robotika toetab:

- Lapse mõtlemise, reeglite mõistmise, mälu ja keskendumisvõime, probleemilahendamise- ning planeerimisoskuse kujunemist.
- Õpitu kinnistamist mängulise ja aktiivse tegevuse kaudu.

Õppe-ja kasvatustegevuse põhimõtted:

Õppe-ja kasvatustegevuse kavandamisel ja korraldamisel:

1. Lähtutakse lapse loomulikust huvist ja võimekusest võimaldamaks praktiliste lahenduste leidmist nii igapäevaelu kui ümbritseva keskkonna probleemide lahendamiseks.
2. Innustatakse last ümbritsevat virtuaalmaailma ja digivahendeid märkama, uurima ning võimaldatakse kogeda eduelamust mängu ja igapäevatoimingute kaudu.
3. Lõimitakse erinevaid tegevusi (võrdlemist, modelleerimist, mõõtmist, arvutamist, keeleõpet, keskkonnatemaatika, kehalist liikumist, kunstilist ja muusikalist tegevust) digi- ja robotikavahenditega, LEGO Education õppemängudega.

4. Suunatakse last materjale ja vahendeid loovalt (taas-) kasutama, hoolivalt ja heaperemehelikult vahenditesse suhtuma.
5. Võimaldatakse lapsel loovalt mõelda ja teha valikuid (milline vahend on ülesande lahendamiseks sobiv/parim). Harjutatakse probleemilahendamise oskusi.
6. Robootika võimaldab läbi viia individuaalset tööd, tööd erivajadustega lastega, ühisüritusi ning teha koostööd lapsevanematega.
7. Digivahendite kasutamine on täiskasvanu poolt eesmärgistatud ja juhendatud.

Praktiliste tegevuste eesmärgid:

1. Laps oskab ehitada LEGO Education klotsidest, kasutades nii juhiseid kui fantaasiat (erinevate ehituste, sildade, elukeskkondade jm konstrueerimine).
2. Laps oskab roboteid seadistada ning saab aru robotite tööpõhimõtetest.
3. Laps kasutab digivahendeid koos täiskasvanuga või iseseisvalt (fotoaparaat, interaktiivne tahvel, nutitelefon, arvuti, tahvelarvuti, Bee-Bot, Blue- Bot, Ozobot, Matatalab Pro Set, Qobo robotigu, Makeblock mTiny, Dash ja Dot Wonder robotikakomplekt ning LEGO Education sarja tooted).
4. Laps oskab juhtida arvuti abil valmistatud robotit LEGO Education WeDo 2.0.
5. Laps väljendab end loominguliselt kasutades IKT võimalusi.
6. Laps õpib eakohaste seadmete abil kasutama programmeerimistarkvara ning lugema ja koostama tehnilisi jooniseid (loob ja täiendab iseseisvalt erinevaid liikumisradasid).
7. Laps kasutab roboteid mängurõõmu kogemiseks nii üksi kui koos kaaslastega.

Robootika seosed õppekava valdkondadega:

Keel ja kõne	<ul style="list-style-type: none"> • Laps väljendab ennast selgelt, esitleb oma mõtteid ja kavatsusi teistele arusaadavalt. • Robootikaga seotud tekstid toetavad lugemis- ja kirjutamisoskuse, sh funktsionaalse kirjaoskuse kujunemist, sest robotid mõjuvad tugeva mängulise motivaatorina.
Matemaatika	<ul style="list-style-type: none"> • Robootikavahendite kasutamise kaudu on toetatud loogiliste seoste leidmise, analüüsimise ja seletamise oskus. • Robootika tagab matemaatiliste pädevuste praktilise rakendamise ja igapäevaeluga seostamise võimalused.

	<ul style="list-style-type: none"> • Roboteid kasutades õpib laps erinevate kujundite või tahukate omadusi, seaduspärasusi. • Robotikaga tegelemine toetab mõistete õppimist: hulgad, loendamine ja arvud, arvutamine, suurused ja mõõtmine, geomeetrilised kujundid.
Mina ja keskkond	<ul style="list-style-type: none"> • Robotika on tihedalt seotud loodusainetega, toetades mehaanika baasteadmiste mõistmist praktiliste mudelite kaudu (nt kangisüsteemid või hammasrattaülekanne). • Robotite abil probleemide lahendamine toetab probleemilahendusoskust, olulise eristamist ebaolulisest, pakub eduelamust idee teostamisest ja väljakutsete ületamisest.
Kunst	<ul style="list-style-type: none"> • Robotikavahendite esteetiliselt välismust kujundades areneb ilumeel, kujuneb funktsionaalse ja esteetilise tasakaal, robotiehitus ergutab loovust ning robotiga on võimalus ka iseseisvalt luua kunstiteost (Sphero BOLT, Matatalab Pro Set, Dot roboti loovuskomplekt).
Muusika	<ul style="list-style-type: none"> • Erinevate rütmide ning nende vaheldumise tajumine roboti liikumiste ja liikumiskiiruste kavandamisel loovad seose muusikaõpetusega. • Võimalus luua oma muusikat (Matatalab Pro Set, Makeblock mTiny, Qobo robotigu, Dash ja Dot Wonder robotikakomplekt).
Liikumine	<ul style="list-style-type: none"> • Robotikaga tegutsedes areneb tähelepanu ja täpsus, tasakaal, tugevnevad peenmootorika oskused.

Õppe- ja kasvatustegevuse tulemusel 7aastane laps:

- On teadlik erinevatest ohtudest arvuti kasutamisel.
- Konstrueerib vastavalt juhendile LEGO Education klotsidest mudeleid ja ehitisi; oskab kasutada põrandaroboteid Bee-Bot, Blue-Bot, Ozobot.
- Oskab kasutada interaktiivset tahvlit nii õppeotstarbeliselt kui ka erinevate eakohaste mängude mängimisel.
- Oskab tegutseda meeskonnas, arvestada kaaslastega.
- Oskab algtasemel programmeerida (juhtida robotite liikumist).
- Kasutab loogilist ja loovat mõtlemist, probleemilahendamisoskuseid.
- Loob lihtsaid mudeleid ja süsteeme (nt LEGO mudeleid, oskab kasutada WeDo 2.0 programmeerimiskeskonda, tunneb ja teab, millal kasutada mootori-, heli-, klaviatuuri-, ekraani-, töökestuse- ja ootamise plokki).

- Teab, millal ning kuidas kasutada kallutus- ja liikumisandurit.
- Oskab luua lihtsaid liikumisradu ja ennustada roboti käitumist.
- Oskab etteantud vahendite abil rääkida erinevaid lugusid, jagada oma kogemusi ja avastusi teistega.
- Tunneb rõõmu loovast tehnoloogiaalasest eneseväljendusest.
- Oskab töövahendeid sorteerida ja töökohta korrastada.

2019/20 õa Ripsiku lasteaeda soetatud õppemängud- ja vahendid:

- LEGO Education õppemängud: LEGO Education Coding Express, LEGO Education STEAM Park.
- Põrandarobotid ja õppematid: Bee-Bot programmeeritav põrandarobot 3tk, Blue-Bot programmeeritav põrandarobot 3tk, käsulugeja, 3D kujunditega matt, geomeetriliste kujunditega matt, erinevas suuruses läbipaistvate taskutega matid, aarete saare matt, Ozobot 2tk, kõne salvestavad pesulõksud 24tk.

Robotikapargi täiendamine 2020-2022 õa:

Nutika ja loova vaimu turgutamiseks täiendame oma robotiparki alljärgnevate vahenditega:

- Suurendame arvuliselt põrandarobotite ja tarvikute (sh tahvelarvutite) hulka.
- LEGO Education WeDo 2.0 + tahvelarvuti – mõeldud programmeerimise algõppe läbiviimiseks. Pakub võimalust koostööoskuse ning sotsiaalsete kompetentside toetamiseks, juhendite lugemisoskuse, loovuse, peenmotoorilise osavuse ning insenertehnilise mõtlemise toetamiseks.
- Makeblock mTiny - toetab loogilist mõtlemist (kodeerimine), keele ja kõne valdkonda (emotsioonide sõnastamine, abiks lugude jutustamisel), matemaatikat (koodikaartide abil liikumine), muusikalisi tegevusi (muusika loomine ise ja koos õpetajaga), kunstitegevusi (rajakaartide täiendamine vastavalt temadele), programmeerimise algõpet (juhtpliatsi kasutamine kodeerimise tööriistana) ja sotsiaalseid oskusi (rollimängud, koostöö). Vahend võimaldab lapsevanemate kaasamist lapse tegemistesse.
- Qobo robottigu - esmatutvus digivahendiga, loovmõtlemise toetamiseks erinevate valdkondade käsitlemisel, uute teadmiste kinnistamiseks, keele arengu toetamiseks (eriti muukeelsele lapsele), matemaatiliste mõistete harjutamiseks (suunad).

- Matatalab Pro Set - toetab programmeerimise algoskuse kujunemist (algoritmiline ja ruumiline mõtlemisoskus), matemaatika põhimõistete ja arvutamisoskuse kujunemist, kunstitegevust (vahend võimaldab joonistada sidudes jooniseid teiste valdkondadega), muusikat (võimaldab kodeerida oma muusikapalu), mängu kaudu õppimist.
- Sphero BOLT – on mõeldud erinevate "käed külge" harjutuste tegemiseks ja mänguliseks õppimiseks. Kasutatav erinevate valdkondade integreerimiseks (keeles ja kõnes uue sõnavara omandamine (sh keeleõpe), kunstis „kostüümide“ valmistamine ja lugude dramatiseerimine, matemaatikas takistusraja teekonna, kiiruse ja kauguse mõõtmine jm), koostööks lapsevanematega, õuesõppeks, liikumistegevusteks ning koostööoskuste kujundamiseks. Saab kasutada erinevate keskkonnateemade käsitlemisel, ruumis orienteerumisel, sotsiaalsete oskuste toetamisel (grupitöö võimalused) ja probleemilahendamise oskuse arendamisel (vigade leidmine koostatud rajal jms). Annab võimaluse oma loomingut jagamiseks, avastusõppeks, silma ja käe koostööks ning loogilise mõtlemise toetamiseks. Laps saab ise mängulisi ülesandeid koostada.
- Digitaalne jutupliiats helindatud raamatute (Jänku-Jussi sari; Näpsude sari) ja helindatud mängukaartidega (Lotte loodumängu kaardid) – jutupliiatsiga raamatuid/pilte puudutades hakkavad pildid/tekstid „elama“ ehk jutupliiats hakkab kõnelema. Pliiats laulab, loeb luuletusi ja esitab küsimusi. Piltides on peidus kahel keerukustasemel (kergem/raskem) selgitused ja ülesanded. Jutu- ja pildiraamat toetab keele- ja matemaatikaoskuste kujunemist ning arendab last emotsionaalselt ja sotsiaalselt. Harjutused toetavad kõnet (rikastavad sõnavara), mootorikat ning arendavad keskendumist, loovust ja kujutlusvõimet. Lisaks toetab digitaalne jutupliiats lapse digipädevuse arengut.
- LEGO Education Torud komplekt - annab võimaluse avastada fantaasialoomade maailma ja luua torudest valmistatud ehitisi. Antud komplektiga tegutsemine toetab omavahelist koostööd, probleemide lahendamise oskuse ja peenmootorika arengut. Lisaks on võimalik tutvustada 3D-kujundeid, sümmeetriat ja põhjuse-tagajärje seoseid.
- Grafoprojektor - toetab lapse loovat mõtlemist. Grafoprojektori abil saab seinale nõ „joonistada“ pilte, siluette, mängida ise varjuteatrit, kuvada pilte/tekste jne.
- Interaktiivne õppepusle (teema: elutsükkel) - komplektis 4 erinevat puslet. Tükkide arv kihiti 9, 16, 25, 36. Puslega kaasa juurdepääs rakendusele, mida kasutades saab läbi

nutitelefonitahvelarvuti vaadata, kuidas pilt (liblikas, konn, kilpkonn, lepatriinu) „ellu ärkab”.

- Liitreaalsuskaardid 4D - erinevad temaatilised pildikaardid, mida saab digivahendi (nt nutitelefon, tahvelarvuti) konkreetse rakenduse abil ruumiliseks muuta. Kaarte on erinevatel teemadel: maa, dinosaurused, loomad, kosmos. Pildikaardid mitmekesistavad tegevusi ning muudavad lapse jaoks õpitava visuaalsemaks ning põnevamaks.

Robotikaseadmete soetamine toimub nii omavahenditest kui projektikirjutamise toel (HITSA). Digivahendite kasutamine on õpetajate poolt eesmärgistatud ja juhendatud. Eesmärgid on nähtavad rühma tegevuskavas. Õpetajad osalevad erinevatel digipädevusi toetavatel koolitustel ning kogemuste vahetamistel.